

Poltnina plačana v gotovini

Za praznik angelov valihov

SEPTEMBER 1941

BOGOLJUB

Marija z Detetom

(Firenze. — Karel Dolci) — (Podatki o umetniku v priložni številki.)

SEPTEMBER

XXXIX. LETNIK

1941-XIX

Kralj in Cesar

O Kralju in Cesarju Viktorju Emanuelu, ki že 41. leto vlada veliko italijansko državo, je objavil tednik »Krščanska družina« (Alba) zanimive podatke:

Viktor Emanuel III. je bil in je dovršen značaj kot sin, kot soprog in oče. Mnogo vrlin mu je naklonila narava, še več pa stroga vzgoja. Od 12. leta dalje je imel dva domača vzgojitelja. Privadil se je ostre discipline in točnega reda, za kar je skrbel polkovnik Osio, ki se ni dal nikdar odmakniti od določenega hišnega reda in zlepa ni dovolil, da bi smel princ sprejeti kakšno povabilo na zabavo, če se je s tem kršil dnevni razpored dela. Zjutraj je moral točno in brž na noge kakor vojak ali redovnik. Tako je doraščal v zdravi treznosti in zdržnosti. Tobaka ni maral, pač pa je gojil razne telesne vaje in šport.

Resna je bila tudi njegova verstvena odgoja. Dobil je dobro versko podlago za poznejše življenje, ki je vseskozi praktično-krščansko.

Monarh Viktor je bolj tihe narave in rad govori z učenimi osebami. Mnogo tudi bere. Kadar govori, so njegove besede premišljene. Ceni pač tudi dober dovtip, dasi so mu ljubši resni pogovori. Poleg materinega jezika govori gladko tudi druge jezike.

V vseh neprilikah, ki tudi v življenju vladarjev niso redke, zna Viktor Emanuel ohraniti mirno kri in izreden pogum, n. pr. ob Messinski potresni katastrofi, v svetovni in sedanji vojski. Hrepeni pa, da bi se sedanja borba kmalu skončala z zmagjo in zagotovila svetu mir in medsebojno ljubezen!

Skrivnost imena

(Za praznik Marijinega imena.)

Ivan Cankar je v »Polikarpu« popisal siromaka, ki ni bil zadovoljen s svojim imenom in se ga je hotel znebiti. Zakaj že od rojstva je bilo to ime zanj usodno. Kaplan Franc je pri krstu vprašal: »Kako

naj bo ime temu otroku? Babica je odgovorila: »Matija.«

»Kaj? Matija? Že vsak bi bil dandanašnji rad Matija! Nikoli ne bo Matija!« In so mu dali ime Polikarp.

Ko so ga nezakonski materi prinesli od krsta in ji povedali, kako mu je ime, je nagnila glavo, oči so se zelo razširile in so bile čisto bele. Slišala je mati ime in je ob tistem hipu izdihnila svojo dušo.

Polikarp je zrastle in srce se mu je vnelo od ljubezni. Ko pa je svoji ljubljenci povedal: »Meni na priliko je ime Polikarp,« pa ni govorila več besede — pripoveduje pisatelj.

Ves nesrečen je prosil berača, da bi menjala za ime. »Lačen je bil, pa mu dam poslednjo desetico in ga naprosim, da bi menjal ime z menoj. Ime mu je bilo Jakob — kako blagoglasno, sladko ime! Toda ko mu povem, da sem Polikarp, mi vrže takoj desetico pred noge in se okrene od mene z velikim zaničevanjem.«

Rekli boste: »Izmišljena zgodba, kakor vse take povesti!« Dobro, naj bo, kakor hoče. Vsaj to je pisatelj mojstrsko slutil, da človekovo ime ni prazna stvar in ne majhna malenkost.

V starem veku so za vsakega natančno premislili, da bi mu dali ime, ki prav njemu sodi. Hoteli so, da bi bilo ime izraz njegove veljave, dragocena posoda njegove vrednosti, svečnik njegovega duha, lestenec njegove osebnosti. Zato če se je cilj in pomen njegovega življenja spremenil, so mu nadeli tudi drugo ime. Tako je Bog sam preimenoval Abrama (kar pomeni: oče je vzvišen) v Abrahama (oče množice); Jakoba (Bog povračuje) v Izraela (borilec z Bogom); Simona (uslišanje) v Kefa ali Petra (skala). Novo ime so dobili stari orientalski kralji, ko so zasedli prestol; na primer asirski kralj Asurbanipal se je potem, ko je zavladal tudi v Babilonu, nazval Kandalanu, Sv. pismo mu pa pravi tudi Nabuhodonozor. Da imajo rimski papeži že več stoletij to navado, je vsakemu otroku znana stvar.

Ime je bilo nekdam še vse bolj častljivo, nedotakljivo, neoskrunljivo, zavarovano s skrivnostno silo.

Saj je podobno celo v kraljestvu ptic in cvetic. Sredi junija te vitka steza vodi po svetišču cvetočega travnika v Rakitni. Deset in še deset različnih cvet-

lic. Če jih znaš poklicati po imenu, se ti zdi, da ti dvakrat rajši odpro čašo opojnih dišav in ti zaupajo ves čar svojega bitja, kakor da je ime zlat ključ do srčnih skrivnosti.

Antiohijski škof sv. Ignacij piše sto let po Kristusu vernikom v Efez: »V Bogu sem pozdravil vaše preljubljeno ime.« V pismu Rimljanom pa pravi: »Je pa pri meni med drugimi tudi Krokos, ljubo ime.«

V davnih dneh... Koliko ust je govorilo, koliko glav je mislilo in koliko src čutilo ime Aleksander Makedonski. Za tretjega Darija, kralja Perzijcev, je bilo v bitki pri Isu to ime kakor dinamična bomba, natrpana z zlo usodo.

Napoleon... Kakor zvrhano nako-pičena elektrika, ki šviga in udarja ter užiga srca z nepremagljivim navdušenjem. Treba reči le: Napoleon, in vojak, ki že sedem let ni bil doma in dva dni ni jedel, se strumno vzravna in steče v smrt za skrivnost, ki je zaprta v ime Napoleon.

Tudi slovenskemu človeku ime Napoleon ni bilo brez vsebine; up in strah in glorijska in moč in razočaranje, skratka: Napoleon!

Čarobna moč imena v davnih dneh! Pa tudi danes se še obhajajo prazniki velikih imen z navdušenjem, ki sliči pobožnosti vednega češčenja.

O Duceju Mussoliniju sem bral v Guntherjevi knjigi »Tako vidim Evropo«, da ima njegov nastop nekaj nerazumljivo osvajajočega, iz kretenj njegovih rok valovi nepremagljiva magnetična sila, ki pridobi srce in razum.

Ko sem vprašal italijanskega vojaka, kdaj bo konec, kje in kdo bo zmagal, je odgovoril: »Mussolini!«

Skrivnost imena!

To mi je planilo v pero, ko sem hotel pisati o prazniku Marijinega imena, ki gori sredi meseca septembra, v katerem sonce najlepše sije.

Površen človek misli, da je praznik imena prazna ali vsaj zelo majhna beseda. Mi pa smo se prepričali, da je Marijino ime res treba praznovati.

Srce Marijino.
(Praznovanje 23. avgusta.)

Zdrava Marija — Sveta Marija —
Marija — Marija...

Glej, blagrovali me bodo odslej
vsi rodovi,

Zakaj velike reči mi je storil

On, ki je mogočen,

in je njegovo ime sveto. (Lk 1, 48. 49.)

Če je Marija za ves svet večjega po-

mena kot kateri koli človek, potem je
gotovo tudi njeno ime skrivnostna stvar
in čudovit zaklad. S častjo in slavo, z
zahvalo in prošnjo, z vero in upanjem,
z ljubeznijo iz srca globin so ga izgo-
varjali milijoni in milijoni.

In še danes Marijo vsak dan imenu-
jejo milijoni in milijoni. Tudi danes še

poleg Jezusovega največkrat trepeta na ustnicah Evinih otrok Marijino ime in vsak dan umrjejo tisoči potem, ko so kakor ugasujoči ogenj še zadnjič zaplapolali: »Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdaj ob naši smrtni uri. Amen.«

V starodavnih časih so mislili: Če veš ime in ga znaš prav izgovoriti, imaš do osebe poseben čar in nenavadno moč.

Za Marijo in za nas je to gotovo res. Njeno ime vemo; le skušajmo ga prav izgovarjati: z vero, ki gore prestavlja, z upanjem, ki ga vihar ne zlomi, z ljubeznijo, ki gre najslajši Materi.

In spet bo kakor v turških časih svet strmel ob čudežih Marijinega imena.
Jos. Šimenc.

»Pustite župnijo 20 let brez duhovnika, pa bodo tele v njej častili.«

Pravijo: Ta je tako dober človek, lep značaj. Če nima Boga, je kakor zlat okvir brez slike.

»Svet brez sonca, noč brez zvezd, telo brez življenja, potnik brez cilja, človek brez domovine, otrok brez staršev, srce brez sreče: to je duša brez Boga.«

Če me zadevajo udarci stiske, nesreče, bolezni, pa imam vero, pravim: Vsaka solza boleti, ki jo pretrpim v imenu božjem, se bo spremenila v blesteč demant v kroni moje večne zmag.

Še bolj častimo Te!

*Kako posvečen je
Tvoj rojstni bil kraj
in vernikom drag je
in svet še sedaj!*

*Po svetu je širnem
pač mnogo svetišč,
kjer Ti si odeta
v krasoto in blišč.*

*Na žalost pa mnog je
osamljen zdaj hram,
kjer milost z nebes si
prinašala nam!*

*Oj Deklica sveta,
kako nas boli,
da rojstni dan Tvoj se
povsod ne slavi!*

*Odpusti, da svet je
tako zaslepljen,
in prosi, naj večno
ne bo pogubljen!*

*Mi bomo pa vdani
— tako kot doslej —
ostali do zadnjih
življenjskih Ti mej.*

*Svetejši nam rojstva
bo Tvojega dan,
čimbolj je po zemlji
omadeževan!*

Fr. Neubauer.

Ali razumemo znamenja časa?

(Apostolska delavnost krščanstva.)

Doslej smo naše čitatelje seznanili s tem, kakšne organizacije je za posamezne stanove ustanovila Katoliška akcija (KA), da bi vzgojila globoke in resnične kristjane, ki bodo postali tudi drugim

najboljši apostoli. To se brez globokega krščanskega življenja in goreče delavnosti ne bo dalo doseči. Cilj KA je zares velikanski: preoblikovati hoče današnje posvetne in od Boga odpadle ljudi

v resnične kristjane, ki bodo zavrgli materializem in brezbožnost, postali spet verni, novi ljudje po Kristusovih naukih in njegovi milosti. Za tak cilj je treba iti odločno na delo in ne odnehati, dokler ni dosežen. Zato je prva dolžnost našega novega apostolata ne-utrudna delavnost. In KA že s svojim imenom »akcija« pove, da je njeno bistvo: delo, delavnost.

Samo odobravanje in priznavanje Katoliške akcije je premalo. Da je KA dobra in potrebna, da je Cerkvi danes nujno potrebna, o tem smo že dosti slišali in imamo tudi najbolj zanesljive papeževe izjave. Pij XI. je katoličane ob vsaki priliki pozival na delo v Katoliški akciji. To pa pomeni več kot samo dobro voljo ali pripravljenost za delo, dela se je treba zares lotiti.

Vedno in povsod slišimo iskreno željo, da bi bil svet vendar že enkrat boljši, da bi se ljudje poboljšali, da bi živeli pošteno brez krivic, brez sovraštva, nasilja, hudobije. Kaj nam pomagajo vse take pobožne in dobro mišljene želje, ako pa za poboljšanje ljudi nič ne storimo? Vedeti moramo, da se bodo srca in misli ljudi spremenila le tedaj, ako bomo za ta namen delali z apostolsko gorečnostjo.

Kako naj vsakdo, ki je vnet za krščansko reformo človeških src, vrši apostolsko delo, smo videli v razlagi lastnih organizacij, ki jih je ustanovila za apostolske namene KA. V vsaki izmed teh organizacij: za dijake, delavce, kmečke mladce, mladenke itd. se naredi delovni načrt, delo se pripravi, razdeli, vodi, nadzoruje, pregleda, izboljša in končno napravi obračun. To je delo ali z latinsko besedo »akcija«.

Je pa apostolsko delo Katoliške akcije skupno delo, zato ga ne more opraviti le en sam človek. Čeprav je v najožji zvezi z dušnopastirskim delovanjem naših duhovnikov, ga vendar še najgorečnejši dušni pastir ne more sam vršiti. On bo v vsakem primeru zastopnik cerkvene hierar-

Žalostna Mati božja.

(Pieve di Fossa. — Arh. Collamarini.)

hije, bo najboljši svetovalec in kar duša vsega dela; a za izvrševanje posameznih nalog morajo biti pripravljeni apostolsko vneti verniki. KA ni delo enega samega, ne papeža, ne škofa, ne župnika, pa tudi ne delo kakega posameznega, četudi najboljšega vernika, marveč je skupno delovanje mnogih vernikov. Zaradi tega je potrebno, da pravo razumevanje in prava vnema za Katoliško akcijo prodre med vse naše vernike.

Doslej je bilo v našem slovenskem katolištvu vse premalo zavesti, da smo vsi kristjani dolžni versko delovati. Zato je bilo naše krščanstvo doslej mnogo premalo aktivno. Naše ljudstvo se nam je zdelo zadosti krščansko, če so ljudje hodili v cerkev in tu pa tam k zakramentom, če so doma vsak dan molili in če v javnosti ni bilo sovražnega razpoloženja proti veri in Cerkvi. Tako krščanstvo je še nekako zadoščalo za nekdanje mirne čase. Dobre čase jih kar naravnost ne moremo imenovati, ker se dobrega ni ravno veliko storilo, pač zato, ker tudi slabega ni bilo toliko.

A časi so se spremenili in prvi hip se je zdelo, da so se spremenili močno na slabše. To je bilo takrat, ko se je med Slovenci začel širiti liberalizem, ki se je hotel uveljaviti sicer le v politiki, a je bil vendar od vsega početka najbolj sovražen veri. To je zdramilo zavedne in goreče katoličane, da so proti nevarnosti liberalizma začeli delati za zmago katoliških načel v javnem in zasebnem življenju našega naroda. Ustvarjali so katoliške organizacije, snovali katoliške ustanove, skrbeli za katoliški tisk in tako ljudstvo v veliki meri obvarovali pogubnega liberalizma. Velika delavnost katoličanov v javnem življenju je rodila lepe uspehe za verski in нравni napredek našega naroda.

Prišla je spet nova doba, nastopila je s prvo svetovno vojsko in se kot njena posledica od leta do leta bolj stopnjevala prav do naših dni. Vsi vemo, da je ta doba taka, da je ne moremo biti veseli, vsaj ne v verskem in нравnem živ-

ljenju. Koliko pogubnih zmot se je razširilo po svetu! Koliko ljudi je zašlo v brezboštvo in materializem! Narodi so se zagrizli v nestrpno sovraštvo, in tako je na svetu vedno več gorja in hudobije. Vse to nas naravnost sili, da gremo vsi v boj za zmago krščanstva. To je doba Katoliške akcije, to se pravi apostolskega dela laikov.

Ali naj se v današnjem velikanskem boju, ki se bije na eni strani za Boga, na drugi strani proti Boгу, borijo za Boga res samo duhovniki? Kakor da gre za njih osebno korist ali za njih zgolj stanovsko dolžnost, češ saj od tega žive, saj so za to plačani, kakor nekateri mislijo. Kdor tako misli in govori, ta je podlegel materializmu in ne razume, kaj je nadnaravna vera in duhovno poslanstvo Cerkve. Orjaške poganske in brezbožne sile naše dobe terjajo od vsakega resničnega kristjana, da se bori proti zmotam, da jih pobija, da svoje moči nudi v službo Kristusu in Cerkvi, in da tako ohrani vero sebi in jo pomaga priboriti še drugim. Lahko rečemo, da še nikdar ni bila tako zelo potrebna verska akcija kakor dandanes, ker je versko življenje tako propadlo in je proti veri toliko sovražnih sil.

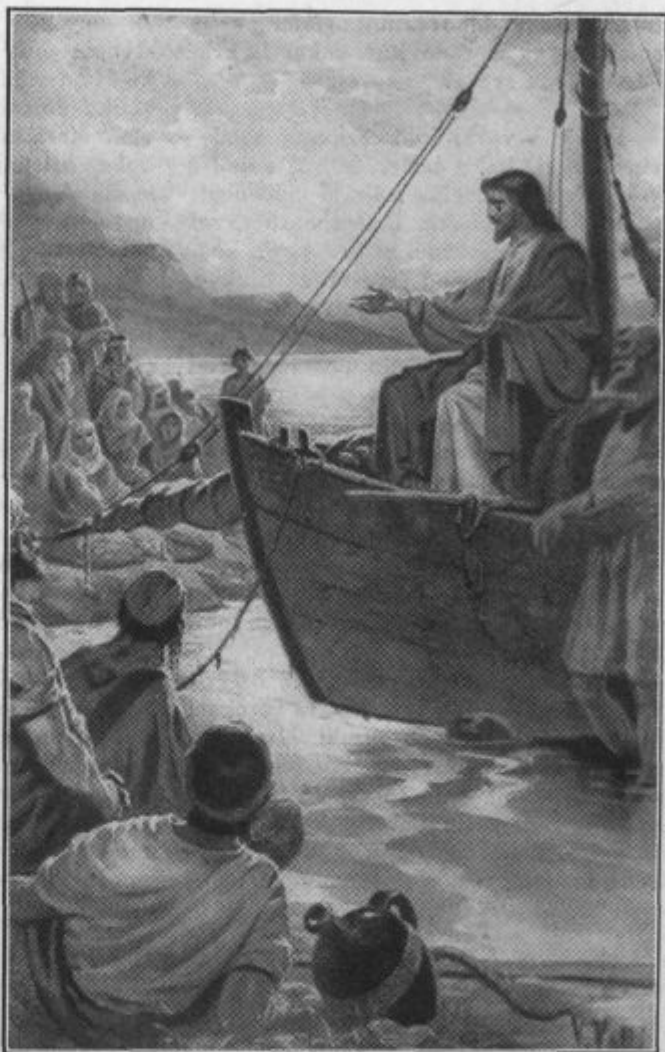
V tej borbi za Boga in za duše moramo dejansko pokazati, da se zavedamo, kako dragoceno nam je krščanstvo. Svetu moramo pričati s svojim življenjem, da hočemo biti v prvi vrsti otroci božjega kraljestva. Ne smemo biti le učenci, ki božjo besedo sicer poslušajo, drugega pa nič ne store. Poslušanje božje besede in apostolsko delovanje spada v božjem kraljestvu vedno skupaj. Apostoli, to je poslanci, so šele takrat spolnili Jezusovo voljo, ko so šli oznanjat njegove nauke in ljudi pridobivat za božje kraljestvo. Tudi med nami bo božje kraljestvo bolj vidno, ako ga bomo pomagali širiti z apostolsko delavnostjo. Kako zelo nam velja Jezusov opomin: »Ti pa pojdi in oznanjaj božje kraljestvo!« (Lk 9, 60.)

Naše krščansko življenje mora biti pričevanje za Kristusa. Z be-

sedo in deli moramo oznanjati svetu, da je le v Kristusu edino pravo življenje. Smo kakor Janez Krstnik, o katerem je v evangeliju zapisano, »da je pričeval o luči, da bi vsi po njem vero sprejeli.« (Jan 1, 7.) Ali ne bi bili mi z drugimi vred mnogo srečnejši, ko bi bilo na svetu več krščanskih dobrin: ljubezni, pravice, usmiljenja, dobrote, odpusčenja, nedolžnosti, miroljubnosti, strahu božjega, vdanosti v voljo božjo!? Če to spoznamo, potem moramo iti še za korak dalje, da bomo vse to tudi v delih izvrševali. Otresti se moramo duhovne lenobe in udobnosti, ki je kriva, da smo sicer kristjani in hočemo, da bi bil svet krščanski, pa smo v svojem krščanstvu tako čudno nedelavni. Koliko dobrih del je storjenih nekako prisiljeno! Ali nima duhovščina pogosto vtisa, kako so mnogi ljudje naravnost brezbrizni za dobra dela! To je slabost našega krščanstva. Vsako krščanstvo, ki ni apostolsko, je polovičarsko, sebično, lagodno, zato ni sposobno, da

osvoji svet. Kako je že rekel Kristus: »Nihče, kdor roko položi na plug in se nazaj ozira, ni pripraven za božje kraljestvo.« (Lk 9, 62.)

Naša verska delavnost mora imeti velik načrt, in ta je: svet osvojiti za Kristusa. Temu namenu mora služiti vse delo duhovščine in laičkih apostolov. Njih geslo mora biti: goreče delovanje.

»In strmeli so nad Jezusovim naukom, zakaj njegova beseda je bila polna oblasti.«

(Lk 4, 32.)

Za našo dobo je značilna napeta delavnost za svetno, minljivo: tovarne za vse mogoče izdelke zidajo in spopolnjujejo brez konca in kraja, stroji se v njih vrste noč in dan; zato se izdelki kupičijo v ogromnih množinah. Ali Cerkev Kristusova, ki jo imenujemo apostolsko, ker ima začetek od apostolov, in v njej še vedno delujejo nasledniki apostolov, ali

ta Cerkev v duhovnem pogledu ne bo bolj delavna in rodovitna kakor je kraljestvo tega sveta?

Bog je v vsaki dobi cerkvene zgodovine kazal, kako hoče, da raste božje kraljestvo. V začetku s krvjo mučencev, pozneje z misijonskim delom, nato s svetim življenjem svetnih in cerkvenih knezov, dalje z velikimi žrtvami za cerkve, samostane, cerkvene ustanove, tu spet s strogim spokornim življenjem, tam s požrtovalno ljubeznijo do bližnjega. Kaj pa potrebujemo danes za uspešno oznanjevanje Kristusovega evangelija? Veliko, povsod razpredeno in goreče delujočo ustanovo laiškega apostolata, Katoliško akcijo! Potrebujemo delavne in za versko akcijo usposobljene apostole. To spoznanje je po papeževih besedah tako pravilno, da nam ni treba iskati nobene druge poti za zmago krščanstva.

Vsak kristjan nosi svoj delež odgovornosti za prospeh ali za propast božjega kraljestva na zemlji. Dandanes je krščanstvu napovedan boj kakor mu ni bil še nikoli. Zato so vsi, ki še cenijo vero kot največje dobro, potegnjeni v ta boj. Z vsemi močmi, z zgledom, z besedo in dejanjem, s pogumnimi žrtvami

za ohranitev vere, z neustrašenim nastopom proti preganjanju in sramotanju krščanstva morajo poseči v sveti boj. Te velike dolžnosti kažejo, da mnogo premalo stori, kdor je sicer osebno pobožen, dober kristjan, a za Cerkev nič ne dela, se za druge nič ne žrtvuje in se satanovemu kraljestvu nič ne upira; morda satanovemu taboru v svoji nezavednosti celo pomaga!

Po božji Previdnosti utegnejo priti nad nas celo časi, ko bomo postavljeni pred težko preskušnjo: ali bomo stali na braniku krščanstva z neomahljivim pogumom spoznavalcev in z neupogljivim junaštvom mučencev — ali pa bomo odpadli — kar Bog odvrni! — kot suhe veje z drevesa sv. Cerkve... Le prvo je častno in vodi h končni zmagi. Zato bomo mogli obstati in živeti samo v duhu delavnega in požrtovalnega krščanstva. Od nas zavisi, da razumemo znamenja časa, ki niso brez božje volje prišla nad nas.

Cerkev je obstala, se borila in zmagovala po zaslugah toliko spoznavalcev, apostolov, mučencev, svetnikov, ki so vsi njen ponos in slava. Ali bo svojo bodočnost mogla zgraditi na naše delo, na naše žrtve, na naše borbe, na našo apostolsko gorečnost? Al. Strupi.

Pred Dolorozo

(Za 15. sept.)

*Mučeniško si trpela
s Sinom, o predraga Mati!
Pot do zmage si hotela
nam trpinom pokazati,
ko hudo nam je postalo,
ko nas trnje je obdalo.
Reši naš nesrečni rod,
ki zdaj bega vsepovsod!*

*Tožne naše zdaj so pesmi,
jecljajoča pa molitev;
ko preživljamo čas resni,
solze naše so daritev.
Ti podpiraj nas otroke,
saj nas s križa v tvoje róke
je izročil Rešenik.
Slušaj zaskrbljeni krik!*

*Mnogo zdaj cerkvâ sameva
brez čuvarjev, brez daritve;
žalost srca nam preveva.
Mati, vsliši glas molitve:
šibe skoraj že odvrni,
s plaščem varstva nas ogrni!
Naj nebo se spet zjasni,
pošlji kmalu boljših dni!*

Slavko Ljubniški.

Povest o strupu

»Kako pa je to, gospod dušni pastir?« je pričel Matijev Matija s svojo radovednostjo. »Bil sem že na Francoskem, delal sem že v Mehiki in še tu in tam po svetu, pa nikjer mi niso branili in nikjer svarili pred tako imenovanim slabim branjem. Samo pri nas je vedno taka vojska in tak boj in tako grmenje in ropotanje, če človek pogleda v kak časopis ali v knjigo, katerih vi ne priporočate. Ali je pri nas drugačen Bog? Ali so tu drugačne postave, kakor je ta reč drugod po svetu?«

»Le počakaj, Matija, drugi me pa pridno poslušajte! Vam bom povedal povest o strupenih rastlinah, pa me boste razumeli in ne boste Cerkve obsojali, če nas svari zdaj bolj zdaj manj glasno, zdaj naravnost, zdaj ne naravnost pred slabim branjem.«

»Pa sem res radoveden, kako jo boste izpeljali?«

»Nič se ne boj, Matija, našemu gospodu bo že vse prav izpadlo. Mi samo poslušajmo, pa bo vse prav,« je pri-

pomnil mirni in preudarni Tomaževac.

»Vidite, možje zborovalci, po naših krajih najdemo različne rastline, lepe in dišeče, zoprne in odvratne, plevel in žitnice, vrtna in gozdna zelišča, vsake vrste in velikosti in lepote.«

»To vemo! Toda kaj ima to opraviti z mojim vprašanjem, tega ne vidim,« se je vtaknil Matijev v razgovor.

»Vidiš, Matija! Gobe so vsakovrstne: užitne in neužitne, strupene, pa tudi zdrave. Jagode prav tako. Cvetke prav tako.«

»Strupene zametujemo, druge pa uživamo, pa je stvar rešena,« je pripomnil Matija.

»Že dobro! Ali pa veš, katera goba je strupena in katera ni?«

»To so mi pa že davno doma povedali.«

»Tudi dobro! Kdo je pa domačim povedal?«

»Pa drugi ljudje, Taki, ki vedo.«

»Prav imaš, Matija. — Ali si pa ti že kdaj pokušal strupene gobe ali ja-

Z zlate maše v Sremskih Karlovcih.

(Zlatomašnika: svetnik J. Zabukovec in A. Hribar v sredi druge vrste.)

gode? Odkimavaš. Zakaj jih pa nisi?»

»Ker bi se bil zastrupil in morda celo umrl.«

»Glej, Matija! Ali si že kdaj rekel, da boš strupeno gobo ali jagodo pokusil, če je res strupena? Menda ne. Verjel si besedi domačih ali skušenih in nisi poskušal gob na slepo srečo.«

»Pa včasih dobim v roke knjigo, ki je lepa in jo kar ne morem odložiti. In kar je lepo, mora biti tudi dobro.«

»Ne bo vselej tako. Poznaš nedolžno šmarnico, belo lilijo in ljubko vijolico. Pa pravijo mnogi, da je njih duh omotičen, strupen in da po njih duhu rada človeka glava boli. Poznaš mušnico, kako je lepa. Pa je vendar ena najbolj nevarnih gob. Vidiš torej, kar je lepo za oči, ni vselej tudi dobro za želodec, ali za uho ali za nos.«

»Osnovnikovi otroci so baje zadnjič jedli strupene gobe. Glava jih je bolela, tožili so za bolečinami v trebuhu, pomrli pa niso.«

»Nikjer ni zapisano, da mora vsak umreti, kdor bo jedel strupene jagode ali rastline. Vendar je pa gotovo, da vsak strup človeka omoti ali oslabi. Strup, v malih merah zaužit, je torej vendarle škodljiv in je bolje, da se ga varujemo. Vidite, tako je tudi s knjigami in s časopisi. Ne boš postal brezverec čez noč, ne morebiti v dveh ali

treh urah; gotovo je pa, da bo tvoje versko življenje otrpnilo, da se bo ohladilo, da bo omrznilo, če boš bral strup protiverskega pisanja.«

»Zakaj pa duhovniki smejo brati take knjige? Ali zanje niso prav tako nevarne kakor za nas druge?«

»Nevarni so taki spisi tudi duhovniku; zato zahtevajo škofje od svojih duhovnikov, da samo z njihovim dovoljenjem berejo take reči, da vedo vernike svariti in opozarjati na nevarnosti. Saj je strup tudi zdravniku nevaren in bi tudi zdravnika ugonobil, če bi ga užival. Tudi bolnik sme včasih zaužiti zdravila, ki niso ravno nedolžna, ampak v zvezi s strupom; toda to mu nudijo v natanko določeni meri le pod vodstvom zdravnikovim in po njegovih navodilih, sicer bi mu zdravila ne koristila, temveč bi mu prinesla smrt.«

Poslušalci so se prepričali — nekateri bolj počasi, drugi hitreje — da je treba res tudi v branju biti previden. Kar je strup za telo, je slabo branje za duševni razvoj. Cerkev pa je skrbna in dobra mati, ki hoče svojim otrokom le dobro, tudi kadar je navidezno stroga; zakaj njena strogost je v resnici le skrb in ljubezen in nič drugega. Ko bi svet le hotel tudi to spoznati in uvideti!

J. Langerholz.

Poglejmo resnici v obraz!

Kdo ne ve, kako žalostno je, če je kdo zgubil vero. Večje nesreče si ne moremo misliti. Če se o kom sliši, da je »zgubil vero«, je navadno tako, da skuša vero, ki se docela ne da nikdar ugasniti, s silo zadušiti. Iskra vere še vedno tli tudi v srcu nevernega človeka in podžiga vest; zato pa skušamo, da tako

imenovani brezverci vsepovsod, če le morejo, napeljejo pogovor na verske stvari, ker hočejo z ugovori ali z zbadanjem in zaničevanjem utešiti svojo vest, ki jim ne da miru.

Če pogledamo vsem tem žalostnim prikaznim na dno, se moremo brez težav prepričati, da nevera nima izvira v

razumu, marveč v srcu. Če bi šlo zgolj za verovanje (brez vsega, kar je z vero v zvezi), bi bil javalne kak človek, ki bi trdil, da je brez vere.

Verske resnice pa seveda vsebujejo resne нравstvene zahteve za naše življenje, za naše govorjenje in za dejanja. Iz verskih resnic sledi, da se moramo greha ogibati, da moramo slaba nagnjenja krotiti, jezo zatirati, iz srca izrvati samoljubje, umazanost in druge grešne korenike; če pa nam je kljub vsemu prizadevanju kaj spodletelo, velewa verska zapoved, da se moramo skesano v spovedi obtožiti.

Skratka: vera zahteva trajno borbo zoper hudo, zoper greh, pa trajno prizadevanje za popolnost.

V tem, kar je tu ugotovljenega, je obrazložen vzrok, zakaj nekateri ne marajo verovati.

Nočejo vere, ker bi potem morali spremeniti vse življenje, ko se sedaj v svojih grehah — kakor mislijo — dobro počutijo, prav kakor ona dva hroma, kruljeva berača svetega Martina.

Kaj hočemo s tem reči?

Ko so ob neki priložnosti imeli svečano procesijo s svetinjami sv. Martina, je ozdravelo več bolnikov, ki so bili ob strani spreveda. O tem sta slišala tudi dva hroma berača. Prvi pravi: »Pojdiva brž stran. Kaj bo z nama, če bi ozdravela? Od česa bi potem živila? ...«

Vidite! Zato jih je mnogo, ki se ustavljajo verovanju; kajti kaj bi bilo potem? Ne mogli bi več ostati v svojem notranjem polomu, v svojih priljubljenih grehah.

Neverni grešniki so kakor ptič noj. Če ga zasledujejo jezdec, beži nesmiselno naprej, četudi bi se mogel s svojim močnim kljunom uspešno braniti. Ko se docela upeha, vtakne glavo v pesek, kakor da so lovci zginili, če jih več ne vidi.

Površni smo... Preden mašnik med sveto daritvijo po povzdigovanju začne moliti »Očenaš« — pravi: »Praeceptis salutaribus moniti et divina institutione formati audemus dicere: Pater noster...« — »po zveličavnih zapovedih opomnje-

Izredno prvo sveto obhajilo.

(Prvoobhajanec je napravil dolgo pot iz kraja v kraj, da je mogel biti deležen te milosti.)

Tudi grešnik bi se mogel otresti očitkov zasledujoče vesti, če bi se odpovedal grehu. Pa ne! Rajši si tišči ušesa in taji večno življenje, Boga in vero samo zato, da bi ne videl preteče nevarnosti večnega pogubljenja.

Veš, kaj je rekel francoski pisatelj Rousseau, četudi sam ni bil nič kaj versko nadahnjene:

»Vódi svojo dušo tako, da si bo Boga želela, pa ne boš nikdar prišel v dvom, da je Bog.«

ni in po božjem nauku poučeni, si upamo reči: Oče nas ...«

Vprašaj samega sebe, kako ustrezaš Jezusovemu nauku in kako posnemaš njegov zgled? Odgovóri na tale vprašanja:

Ali ceniš »Očenaš«, to Gospodovo molitev tako, kakor je prav?

Ali ti je »Očenaš« najdragocenejša molitev, ki vsebuje najvažnejše prošnje?

Ali kaj pomisliš, da so bile Očenaševe prošnje predmet Jezusove molitve v življenju in so tudi zdaj, ko biva v Zakramentu oltarja!

Ali ti je »Očenaš« kakor lestvica, ki sega do nebes?

Ali si utrjuješ misel na nebesa vprav s to molitvijo?

Ali pristopiš s to molitvijo pred prestol nebeškega Očeta s takim zaupanjem kakor Gospod?

Ali si pomagaš vprav s to molitvijo darovati vse svoje življenje v slavo božjo, kar je tvoja prva naloga?

Ali ti je »Očenaš« pomoček, da spolnjuješ voljo božjo tako, kakor jo spolnjujejo v nebesih?

Ali ti je »Očenaš« res molitev miru, ki te opominja, da vsem odpuščaš. Ali se opominu tudi pokoravaš?

Ali moliš »Očenaš« zato, da si izprosiš vsakdanji kruh za telo, pa tudi kruh milosti za dušo?

Ali iščeš v skušnjavah in trpljenju pomoči in rešitve v »Očenašu«?

Ali moliš dobro in s polnim zaupanjem, da bi bil rešen večnega hudega?

Ali moliš po zgledu Jezusovem (po božjem nauku poučen) res pobožno? Ali moliš z Jezusom, ki se z njim združuj ne le v besedi, marveč tudi s svojim srcem?

Ali spremlja tvojo molitev prikupljiva ponižnost in zavest, da še vreden nisi, izgovarjati tako božje besede.

Reci: Božji Zveličar! Kako hvaležen sem ti, da si me učil to vzvišeno molitev. Odpusti mi, če sem bil doslej tako površen in brez potrebnega spoštovanja pri molitvi »Očenaša«. Daj mi milost, da bom odslej spoštljivo in z večjo ljubeznijo izgovarjal vse prošnje in vse besede te prve in najlepše molitve!

»Kakor stara ptica poje...«

Ko prinesejo otročiča od krsta, ga vzame mati spoštljivo v naročje, ga priščno poljubi in z vso pravico zakliče: Otroek moj — otroek božji! Saj je dete njeno po krstni milosti prerojeno v otroka božjega. To otroštvo božje v detetu čuvati, varovati, negovati in krepiti — je prva dolžnost krščanske družine, predvsem matere. Če mislimo, da ta vzvišena naloga ni lahka, pa vemo, da jo lajša naravna usposobljenost, ki jo je Bog podaril staršem; izvira pa ta usposobljenost iz one občudovane junaške in nesebične ljubezni, ki vse žrtvuje za otroka.

Naravno je, da se z vzgojo ne sme čakati. Ko otroek zagleda luč sveta, se

hkrati tudi prične vzgojno delo zanj. Temelj vse vzgoje pa je versko poučevanje; zato moramo reči, da je prvi katehet, prva veroučiteljica otrokova: mati. Kakor hitro se začne mlada dušica v otroku razgibavati, že polaga dobra mati vanjo kal verskega življenja: sklepa rokice k prvi molitvi. Krščanska mati se zaveda, da ima duša otrokova naravno zrcalo: vse, kar se vrši okrog njega, dobro ali slabo, lepo ali umazano — vrže senco, podobo tudi v to nežno dušo.

Pride čas šolskih let; toda domača hiša ostane še vedno prvo vzgojevališče, in skrb za versko odgojo ni prešla povsem na duhovnika — veroučitelja.

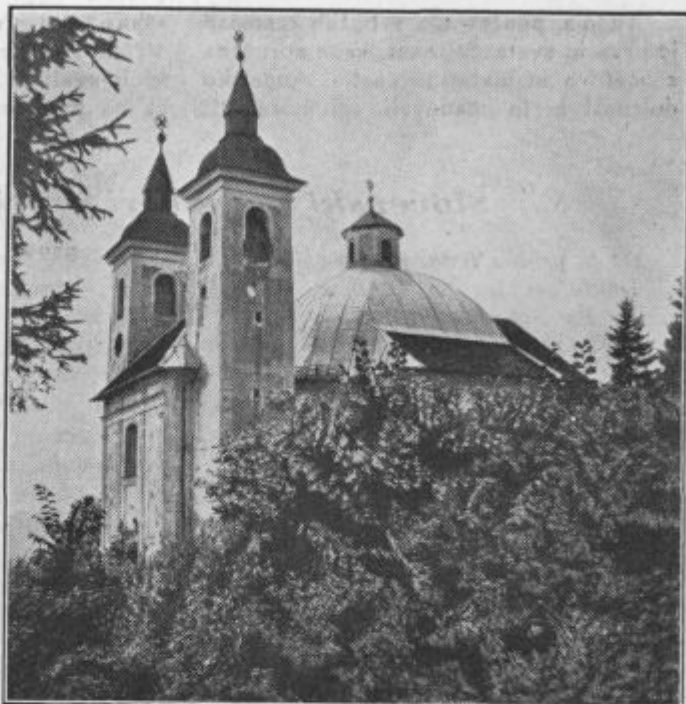
Dušni pastir seje seme božjega nauka v nežna srca; to seme mora vzkliti, poganjati, se mora ukoreniniti. Kdo bo to oskrbel? — Dobro mati. Če pa ni duhovnika, je ta materina dolžnost tem večja in tem odgovornejša. Seveda ji mora pomagati tudi mož.

Mnogo premore lepa beseda, ki pride iz ljubečega očetovega, materinega srca; a brez primere več izda njuno sveto življenje. Učiti otroka, odvracati ga od hudega in navajati na dobro pot, vse to je potrebno; toda lep zgled je najboljša pridiga. Skušnja uči, da so otroci navadno odmev staršev. To resnico je potrdil že škof Slomšek, ko je zapisal v vezani besedi:

»Kakor stara ptica poje, nauči mladiče svoje.«

Neki stari rek veli: Otroci se bolje in hitreje učijo z očmi, kot z ušesi; zato morajo otroci vse krščansko življenje v družini pred seboj videti. Duh, ki veje v družini, bo tudi duh otrokov. Mati, potrudi se, da ta duh ne bo strupen duh, ki posmudi notranjo lepoto in krepost otrokovo, marveč duh krščanski, duh božji!

Mati - vzgojiteljica se bo gotovo pobrigala za napredek otrokov v vseh šolskih predmetih; najbolj ji je pa pri srcu krščanski nauk. Če se otrok prepriča, da je materi na znanju krščanskega nauka največ ležeče, če vidi, da je sama dobro poučena v verskih stvarih in da ji Katekizem ni tuja, ampak prva knjiga v družinski knjižnici, se bo sam potrudil, da se bo krščanskega nauka ne le pridno učil, marveč bo z vso pazljivostjo v šoli sledil razlagi in po-

Ni stolnica, marveč župnijska cerkev v Tomišlju ob Krimu.

učevanju katehetovemu. K nauku pa spada življenje po nauku, spadajo verske vaje: jutranja, večerna molitev, molitev ob zvonjenju, pred jedjo in po jedi, predvsem pa sveta maša in prejetje svetih zakramentov. To versko življenje je povsem poverjeno skrbi ljubeče matere. Mati skrbi, da se bo otrok znal boriti zoper napake, da bo vzljubil otroške kreposti; mati bo zvesta pomočnica, ko je treba odganjati nevarne vplive, ko je treba utrjevati čednosti. Ta pomoč se vzorno doseže na ta način, da oče in mati skupno z otroki poklekujeta pred tabernakelj, kjer vsi v sv. obhajilu prejemajo božjega Prijatelja otrok.

Praktično in dejansko poučevanje krščanskega nauka se najlepše nadaljuje v zvezi z godovi in svetimi časi cerkvenega leta. Verska doživetja cerkvenega leta, posebno večjih praznikov v domači družini — ostanejo v srcih vse življenje.

Vzgoja, poučevanje v božjih resnicah je prva in sveta dolžnost, ki je združena z očetovo in materino častjo. Angelsko dolžnost bi jo imenovali, saj mora biti

vsaka mati viden angel varih svojih otrok. To nalogo more v polnem obsegu spolnjevati le tista mati, ki ima otroka za najdragocenejši dar božji. Č.

Slovenski pregovori o pridnosti

*Če je pridna žena, je stava dobljena.
Dekle, pridne in poštene, so bolj redke ko zlat denar.*

Prebrisana glava pa pridne roke, so boljše bogastvo ko zlate gore.

Priden človek ima kruha, glad mori samo lenuha.

Priden je ko duša.

Priden si, kadar spiš.

Priden si ko trn v peti.

Pridnost ima zlata tla.

Pridnost več velja ko kup zlata.

Pridna gospodinja je najboljša gotovina.

Pridna gospodinja mora za pero čez plot skočiti.

Pridna gospodinja tudi zvečer hišo pomete.

*Pridna žena je mišje vrste (ki zbira),
zapravljivka kokoške (ki razmetava in raztresa).*

*Pridna žena tri vogle hiše podpira,
pa še četrtega pomaga možu nositi.*

Pridne roke in dobro srce so boljše bogastvo ko zlate gore.

Pridne roke v mladosti — se denejo križem v starosti.

Pridnemu en »danes« več velja kakor lenuhu dva »jutri«.

Pridnemu možu lakota le v hišo gleda, a vanjo si ne upa.

Pridnemu nesreča vseh kosti ne zlomi (ga ne naredi obupanega), lenuha pa tako ob tla vrže, da obleži.

Tam, kjer glad mori lenuha, najde pridni dosti kruha.

Za pridnega za vsakim grmom petica.

Za pridnega za vsakim grmom kos kruha, pod vsakim kamenom krajcar.

I. Šašelj.

Viktor Zorman:

Mati Mariča

(Socialna zgodba z naših livad. — Dalje.)

9.

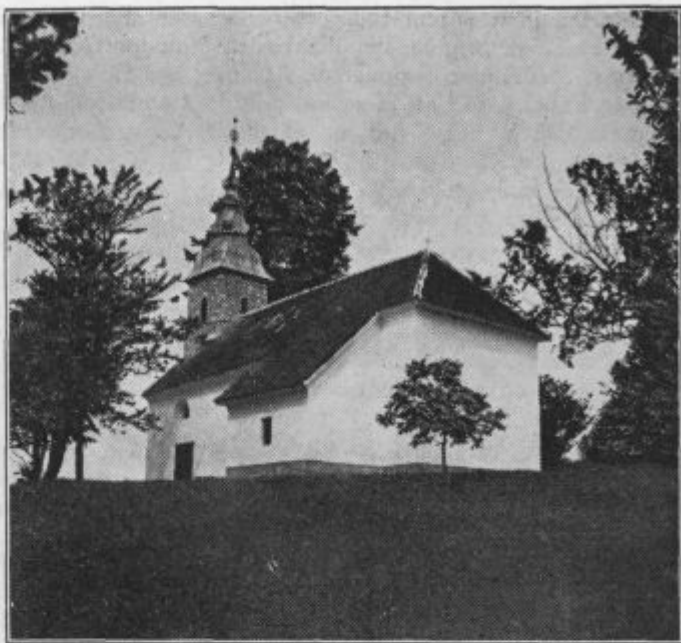
Kakih štirinajst dni po ognju je Mariča smela vzeti Davida iz ljubljanske bolnišnice domov. Sicer na sodniji niso še dognali, ko so jo prvič zaslišali, kako in kaj. Pozneje so se pa prepričali, da je sum neupravičen, ko je Mariča povedala po pravici, kako je bilo. Na vprašanje, če ima koga na sumu, je povedala, da Krajcarja, in naštela, zakaj. Toda Krajcar je navedel tri priče, ki so tisti večer pile v njegovi gostilni in ki so izjavile, da je bil krčmar ves večer pri njih in da so vsi štirje prišli na cesto šele, ko je bil ogenj že po vsej strehi. Sicer je Krajcar tudi to pot namigaval, da je Mariča sama zažgala, in

zahteval, naj požigalca zapro, a mu je sodnik razložil, da požigalca ne morejo zapreti, ker ga ne poznajo. Naj ga torej on pove. Povedal je tudi, da bo Maričo spustil domov, ker za njeno krivdo ni dokazov in ker je žena splošno na dobrem glasu in ker ne razume, zakaj naj bi zažgala, ko bajta ni bila zavarovana in si Marija Čebulj tudi sicer ni mogla obetati od ognja dobička. Poudaril je tudi, da so priče v nasprotju z izjavo gospoda Krajcarja potrdile, da se je Mariča tisti večer res onesvestila. Krajcarju potemtakem ni ostalo drugega, kakor da je skomignil z rameni in šel.

Mariča je bila seveda vesela, ko so ji povedali, da je preiskava pri kraju.

Ker so se Davidu rane po nogah kar dobro celile, so ji spustili tudi Davida domov.

Med potjo se je Mariča z Davidom v naročju oglasila pri Andrejku in bila vesela, ko se je z vsem pohvalil in ko je tudi na njem videla, da mu ni sile. Nato šele mu je razodela o nesreči in o požaru ter menila, naj bo vesel, da ni bil doma. David pa, da je bil v bolnišnici. Pa ji je bilo takoj žal, da je povedala in naredila s tem še Andrejku težko pri srcu. Da bodo že kako, ga je tolažila, ko jo je spraševal, kako bodo zdaj. Kako v resnici bo, pa seveda tudi sama ni vedela...

Lepa podružna cerkvice sv. Štefana — Pokojišče nad Borovnico.

Na Vrbici se Mariča ni vedela kam obrniti. Vsa izmučena je stala nekaj časa z Davidom v naročju sredi ceste pred znamenjem in gledala kup pepela. Le kje so otroci, jo je zaskrbelo. Ker so bili tisto nesrečno noč pri Mežnarju, se je zato tja obrnila.

Mežnar je povedal, da je zraven Pavla, ki ga je imel že prej, obdržal še Petra in da je tri dekleta župan na njegovo zahtevo dal v rejo Orličevi Neži iz Nove vasi. Hkrati se je še pohvalil, da je tudi Davidu preskrbel rejo na občinske stroške in tudi pri Orliču, in se zanimal, kako in kaj je z njim.

»Mislim, da ne bo hujšega, kot da se mu bo vse življenje poznalo na koži, da je bil opečen. A k Orličevi Neži ga ne dam! In tudi deklet ne pustim tam!« je pribila Mariča. »Ne pustim, da bi mi otroke že koj majhne naučili vseh grdobj.«

»Drugod jih niso marali,« se je izvijal Mežnar. »Sama sicer res bolj tako živi, otrok pa kaj slabega ne bo učila.«

»Saj bodo sami videli. Francka je že toliko velika, da si bo vse zapomnila. Pa tudi Anki bo že kaj ostalo, posebno še, ko se kaj napačnega otrok tako hitro nauči. Neža pa kolne kot noben možak in — saj sam veš, kako je z njo. Ne verjamem, da bi se za otroke kaj dosti brigala in jih zato ne pustim tam.«

»Z županom se zmenita,« je kimal Mežnar in nato skušal pogovor obrniti drugam. Pa je Mariča vprašala, kje je krava in kje prašiča. Mežnar je nekaj mencial z odgovorom, nazadnje je moral pa le povedati, da je vse pobrala Neža in da je tudi pése pod Oblo gorico poruvala že več kot pol. »Saj ni nihče mislil, da boš prišla nazaj...«

»Kaj ste vi tudi taki,« je očitala Mariča in zajokala.

»Ko so pa kar od kraja govorili, da si sama zažgala...«

»Naš dedec pa vse verjame,« se je s praga oglasila Mežnarica. »Vsaj v hišo bi ji rekel, ko vidiš, da je trudna in da jo zebe. Stopi no noter!« je pova-

bila Maričo in ji potem tudi postregla. In Mariča se ni branila. Je bila res že potrebna. Medtem so ji povedali, da sta Peter in Pavel v šoli in da se kaj dobro razumeta. Da ju imajo radi, je zatrdila Mežnarica. Mariča je prosila, da bi dali tudi Davidu malo mleka in da bi smel biti toliko časa pri njih, da gre sama k županu.

»I, seveda,« je preložil Mežnar pipo v ustih z leve strani na desno, Mariča pa je vstala in hitela na vse pretege v Novo vas nad župana. Hotela je z njim opraviti še pred nočjo, spotoma pa pogledati tudi h Kopitarju v Potoku.

»O, kaj so te izpustili,« se je začudil župan, ko je zagledal Maričo. »Pa boš šla še nazaj?« Ni mogel verjeti, da bi bila nedolžna zaradi ognja.

»Za božjo voljo, kako morete kaj takega o meni sumiti!...« In zopet je zaihtela.

»Nimam za kaj biti zaprta. K vam sem pa prišla prosit, da bi moje otroke občina kar meni dala v rejo.«

»Kako to misliš?«

»Toliko podpore mi dajajte, kot je zdaj Orličevi, pa jih bom kar sama vzrejala. Vzgajala jih bom pa lahko tako, kot bo všeč meni, ki imam do njih največ pravic, saj sem jim mati.«

»Zdaj smo se že z Nežo dogovorili. Jesti imajo pri njej dovolj, sem sam videl; kak lep nauk jim bo pa tudi privoščila sem ter tja, da ne bodo kakšni požigalci zrasli iz njih. Ti pojdi pa služiti. Kar boš zaslužila, meni prinesi, da bomo porabili za otroke. No, pa saj za denar se bova zmenila pač z gospodarjem, kjer boš služila. Seveda, če te bo tukajle blizu kod kdo maral. Kar imaš zemlje, bomo dali pa v najem.«

»Poglejte, župan: stanovanje si bom dobila in vzela otroke k sebi; malo mi boste dali podpore, malo bom pridelala, nekaj pa morebiti tudi zaslužila. Zdajle čez zimo imam namen, delati copate.«

»Povedal sem ti, kako bo, in če ti ni všeč, vzemi pamže pa pojdi, kamor drago,« je vzrožil župan.

»To kot oče pač lahko veste, da svojih otrok ne morem pustiti pri Neži...«

»Saj te ne silim. Kar vzemi jih. Samo podpore ti ne dam prav nič. In če mi boš po občini kaj beračila, bom poslal žandarje pote. Za takele ljudi je najbolje, če so pod nadzorstvom,« je vpil župan in ji pokazal vrata.

Mariča sprva od jeze in žalosti ni vedela, kaj naj počne. Župana bi bila v tistem hipu kar zmlela, če bi ji prišel pod roke. Sredi ceste je ostala in omagovala. Potem se je pa spomnila, kako neumno ravna. Skušala je potlačiti jezo in premisliti, kaj naj stori. Vzdihnila je k sv. Katarini za pravo pamet sebi in županu, potem pa se odločila, da gre k Orliču po otroke. Bodo že kod spali prvo noč, je upala, potem bo morala tako nekje stanovanje najeti. Pri tej zanikrni ženski pa ne pusti otrok niti pol ure več.

Anko in Marjetko je dobila kar sredi ceste pred Orličem. Umazani sta bili in zanemarjeni, le na pol oblečeni in bos; nos je pa pričal, da jima nekaj manjka.

»Anka, Marjetka,« je zajokala Mariča. »Kakšni pa sta?«

»Mama!« sta zavpili obe hkrati in ji pritekli naproti ter se je hoteli okleniti. Pa jima Mariča ni pustila. Najprej ju je obrisala okrog nosu, potem pa ju je peljala k potoku zraven ceste in ju za silo umila po rokah in obrazu. Medtem je od nekod prišla tudi Francka, malo manj umazana, ker je pač hodila že v šolo. Vse štiri so jokale kar na glas. Mariči je trgalo srce. Da so njeni otroci takole zapuščeni... In da ji celo njenih otrok ne zaupajo, njej, ki jih ima tako rada in ki bi vse dala zanje...

»Mama, kajne, zdaj bomo šle pa z vami,« se je je oklenila Anka in jo proseče pogledala. Saj pač ni vedela, kako veliko žalost je povzročila materi s svojim vprašanjem.

»Domov ne moremo, dom nam je pogorel... Z menoj boste pa šle. Kje pa je Neža?« je vprašala Francka. A Francka je vedela samo to, da je že od jutraj ni doma.

»Kje pa je krava?« Francka je pokazala materi v hlev in povedala, da je popoldne že pasla. Hlev je bil pregrajen.

Na eni strani je stala krava, na drugi je bilo za prašiče. Vsa njena živina je bila videti shujšana. Mariča ni mogla verjeti, da bi se žival v nekaj dneh tako spremenila.

»Kaj je to naše?« Francka je pritrdila in Anka je pripovedavala, kako je bilo, ko so šli na Vrbico po kravo.

»Cika!« je odgovorila Mariča in pobožala kravo po hrbtu in med rogov. Cika je zamukala in segla z jezikom, da bi gospodinji obliznila roko. »Ali vidiš, kako si tudi žival zapomni človeka,« je rekla Mariča in le malo je manjkalo, da ni tedaj zajokala še zaradi krave. Odvezala jo je in velela Francki, naj gre s sesticama proti Vrbici in da bo sama gnala kravo. Saj ni vedela še nič pravega, kam naj jo žene, le to se ji je zdelo, da tako

pridne živali pri tej ženski ne sme pustiti. In sebi v tolažbo je tudi prašičema povedala, da bo prišla ponju še tisti večer.

Pragarjeve je vzela pod streho Žagarjeva Lenka. Naravnost vesela je bila, ko jo je prišla Mariča prosit. Pokazala ji je tudi, koliko so ji tisti večer rešili pred ognjem in koliko je potem še sama nabrala med pepelom in spravila za Maričo. Veliko seveda ni bilo, zlasti obleke je bilo kaj malo, a Mariča je bila tudi tega tako vesela, da bi bila starko najraje objela.

Ko je Mariča pripeljala iz Nove vasi — Neže še vedno ni bilo doma, čeprav je bilo že mračno — tudi prašiča in ju spustila v Lenkin svinjak, ki je bil že precej let prazen, je odšla pod Oblo go-

V sakdanja zabava ljubljanskih prijateljev ptičic in veveric v tivolskem parku.

Ena izmed udomačenih veveric.

rico po malo pese za prašiča, spotoma pa se je oglasila tudi pri Mlinarju zaradi Mické in vzela iz svojega hleva, ki pa je stal na Mlinarjevem svetu, nekaj sena za kravo. Potem je pomolzla in za večerjo zavrela kar mleko. In kako je vsem teknilo!

Od samih skrbi je Mariča čisto pozabila na Davida. Šele pri večerji se je spomnila, da ga je pustila pri Mežnarju. Brž je stekla ponj, da bi tudi zanj ostalo še kaj mleka. Z mamom sta k Žagarju pritekla tudi Peter in Pavel. Otroci so bili tako veseli, da so spet vsi skupaj pri mami, da so se kar na glavo stavili in da so na vsak način hoteli, naj z njimi skače tudi mama. Toda mama je vzela v naročje Davida in jih gledala ter se jim smehljala. Preko smehljajočih se lic

pa ji je sem ter tja pritekla tudi kaka solza. Pa to ne od žalosti. Saj takrat je vse bridkosti pozabila. Takrat je jokala od sreče in veselja, da so spet skupaj z otroki. Pa tudi Lenki, ki je sedela za pečjo, so polzele solze iz oči, ko je gledala te ljudi, ki so kljub nesreči tako srečni.

Šele pozno ponoči so molili rožni venec, nato pa šli spat. Peter in Pavel sta tisto noč spala kar pri žagarju na klopi pri peči. — — —

Takoj drugi dan se je po Vrbici in po vsej fari razneslo, da je Mariča prišla iz Ljubljane, da je Orličevi Neži pobrala otroke, kravo in prašiča in da gostuje pri žagarjevi Lenki. Ljudje so vedeli, da je Mariči pogorelo skoraj vse, kar je imela, in da je potrebna pomoči, čeprav so še vedno mislili, da je ognja vsaj kriva, če že ni sama zažgala. Za tako mnenje o Mariči sta poskrbela Krajcar in Drobiška. Smilili pa so se jim otroci in zato je prenekatera gospodinja mimogrede pustila pri žagarju kaj ponošene obleke ali nekaj litrov pšena ali moke ali hlebec kruha ali pa tudi kaj sadja. Mariča je bila za vse hvaležna. In za vsakočar je imela prijazno besedo. Sicer je čutila na sebi nekaj vprašujočih pogledov in vedela je, da jih je še precej, ki ne verjamejo v njeno nedolžnost, a takrat ni imela časa, da bi o tem premišljevala. Takrat je mislila le o tem, kako bo preživila otroke. Saj v glavnem je vedela, kako. Vso zimo bo delala copate! Toda skrbelo jo je, kako bo za začetek dobila usnja in blaga, ko denarja ni imela niti za sol. Potrebo-

vala bi pa še toliko obleke zase in za otroke...

Že je Mariča računala, koliko bi ji vrget en prašič, če bi ga prodala, ko jo je dobila Drobiška in povedala, da ji je Krajcar naročil, naj vpraša za tisti konec sveta za znamenjem, kjer je bilo takrat pogorišče. Da bo drago plačal, je obljubljala in ji prigovarjala, naj se kar sama oglasi pri Krajcarju.

»Saj bajte ti zdaj tako ne kaže postavljati pri znamenju, ko ti bo zmanjkalo prostora, če boš hotela postaviti le količkaj večjo od stare. Denar ti bo pa sedajle zelo prav prišel.«

To je vedela tudi Mariča. Vendar se za prodajo dolgo ni mogla odločiti. Vedno je še upala, da bo pri županu vendarle dobila kaj podpore. Ko pa podpore le ni bilo in se ji je prašiča prodati zdelo škoda, je šla h Krajcarju in mu prodala tiste dve pedi zemlje, ki je bila nekoč že itak Krajcarjeva. Neverjetno veliko ji je dal za tisto malenkost. Da zato, ker se mu otroci smilijo, je zatrjeval. Mariča je verjela in mu bila celo hvaležna. Za denar pa je kupila usnja in blaga pa lepenke ter se takoj lotila copatov. Po pet parov na dan jih je naredila, kadar ji je v kuhinji in hlevu opravila Lenka. Sčasoma pa še več, ker se je dela oprijela tudi Lenka in je pri lepljenju pomagala celo že Francka.

Zraven pa je Mariča venomer mislila, kako bi si postavila pod Oblo gorico novo bajto. Da čez zimo ne bo nič, ji je bilo jasno. Tolažila pa se je, da bo spomladi morebiti boljše...

Carstvo brezbožnikov

Spisal P. Croidys. Prevedel Fr. G. (II. del, dalje.)

XIV. poglavje.

Nataša.

Velika tišina je sedaj ležala nad vasjo. Vsak se je skušal narediti kar se da majhnega. Ljudje so vedeli, da se je Nikolaj, sin Alekseja Andrejeva, nastanil čez noč v Šubinovi hiši, in so trepetali.

Z grozo so tiho ponavljali, da bodo Aleksej Andrejev, njegov sin Fedor in Peter Krilov drugo jutro ustreljeni.

Strahopetci in bojazljivci so na ves glas zatrjevali, da nimajo nič opraviti s Fedorjem, ki je bil nekaj ur vodja upora. Mnogi so molčali, z grenkobo vzdih-

vali, se trkali na prsi, ker jih je bilo sram, da so tako hitro sprejeli ponudbo prostovoljcev in da niso žrebali; to so bili tisti, ki so imeli puške. Večini pa se je hlapčevanje zdelo odrešenje; imeli so občutek, da tiče tako globoko v revščini in zavrženosti, da so se v njej čutili nekam na varnem. Malo jih je pa bilo takih, ki so ohranili v srcu nekoliko dostojanstva in plemenite samozvesti ter niso marali sprejeti svojega propada za vse večne čase. Polom, ki so ga doživeli, jim ni jemal poguma. Smrt Alekseja Andrejeva, Fedorja in Petra Krilova jim je kazala, da je njihova dolžnost, otresti se nekoč sramotnega jarma.

† Ida Golob.

(Članica Mar. družbe v št. Vidu pri Stični. Glej dopis.)

Pri Andrejevu je bleda lunina svetloba sijala v sobo. V notranjščini velike sobe je šla zdaj pa zdaj ženska postava mimo šip, ki so blestele kakor srebro. In vsakikrat se je stegnila po tleh iz stolčene prsti gibljiva senca. Nataša je hodila sem in tja ter razmišljala.

Iz nekega kota sobe se je dvigal droben suh kašelj, ki je v polsenci naznanjal navzočnost Elze Krilovne.

Karina je imela roke na mizo oprte. Imela je videz mračne, negibne gmote.

Zdelo se je, da sta Karina in Nataša že več kot eno uro na najglobljem dnu svoje duše in da tam brez tožbe dovršujeta svoje mučeništvo.

Elza Krilovna vsaj ni več trpela. Ko je Karina trenutek prej videla obupni obraz uboge žene, si je rekla: »O, zakaj nisem tudi jaz zgubila pameti!«

Nataša je imela samo eno misel, nanjo se je obupno obešala. Hotela je iti Nikolaja prositi, naj pomilosti obsojence. Morda je ni popolnoma pozabil in bi prizanesel? Vsekakor je samo ona mogla poskusiti ta korak. Res se je zdelo, da je zadeva hudo tvegana; toda nič več je ni vezalo k življenju. Ko pa je šla stvari do dna, se je zavedala, kako prazen bi bil njen poskus. Nikolaj bi ničesar ne dovolil. Od obupa je vila roke pred svojo nemočjo. Brez prenehanja in mrzlično je hodila sem in tja po sobi in njena postava je znova in znova šla pred

šipami, zginila v polmraku in se zopet vrnila.

V tem hipu je moral biti Nikolaj pri večerji. Če bi pustila, da ta trenutek mine, ne da ga poskusi porabiti, bi bilo vse zastoj, kajti potem bi še misliti ne mogla, da pride do njega.

Sklenila je, da gre na delo. Neslišno je zapustila sobo in brez šuma zaprla vrata. Za hipec je skozi šipo pogledala Karino. Toda starka ni dvignila glave. Mar je zaspala?

Nataša je šla čez dvorišče, ki ga je osvetljevala luna. S krepkim korakom je stopila na polje. Okoli in okoli vasi so dremali taborski ognji, ki so pri njih ležali ali sedeli vojaki. Konji, ki so bili privezani s povodci, so se dvigali kakor senčne slike nad neslišnim žarom ognjev. Tu in tam se je čul smeh. Konji so rezgetali. Na oni strani, kjer je bila vas, ni bilo niti enega klica, niti enega ognja. Tiha noč je tiščala duše in hiše. Polja so osamljena spala.

Skrivaje se je stopala čez polje proti Šubinovi hiši, kjer je vedela, da se nahaja Nikolaj.

Nikolaj je večerjal.

Sveča na mizi mu je razsvetljevala obraz. Plamen, ki ga je rahlo gibal prepih, je metal krepke svetle lise in suhe sence na njegove oglate in stroge poteze; zelo ostro se je črtal na temnem ozadju sobe njegov obraz, v katerem je popolnoma prevladoval znak volje.

V poltemi je stala Nataša, da jo je bilo komaj videti, pripravljena, da izvrši svojo namero.

Pred njim je bila odprta sovjetska konzervna škatla, ki se je je komaj dotaknil, hlebec kruha, prazen kozarec in vrč vode.

Oči mu niso spustile papirja, ki ga je pravkar prinesel Karanzin in ki ga je šele prebral. Bilo je povelje, da se trije talci ustrele. Papir je bilo treba samo še podpisati. Dvajsetkrat je prebral tista tri imena in še jih je prebiral: Aleksej Andrejev, Fedor Andrejev, Peter Krilov.

Oče, brat in fant, ki je moral biti Natašin brat.

Toliko časa jih je bral, da so mu črke začele plesati pred očmi.

Toda obraz mu je ostal brezčuten, kakor je bil brezčuten pred potuhnjenim pogledom Karanzina, ko mu je list izročil.

»Dobro,« mu je rekel, »čez nekaj časa ga dobiš na mizi; bo že podpisan.«

Imel je zaprte oči, da bi znova doživljal temne ure, ki jih je bilo njegovo življenje tako polno. Ob neurejenem bitju srca je moral priznati, da mu je preteklost ostala še kaj živo v zavesti.

Hkrati se je neusmiljeno trdno oglašala v njem boljševiška vera. Naročala mu je, naj ima ta naval spominov za prazen nič, za meglene prikazni.

Njegov oče ni bil njegov oče, ampak upornik; njegov brat ni bil njegov brat, ampak nevaren sovražnik komunističnega režima.

»O sveta in velika revolucija,« je govoril, »ki si poklicana, da spremeniš zemljo in srca ljudi! O ti, ki od tebe zavisí sreča in bodočnost človeštva, srečen sem, da si mi dala to priliko, da ti dokažem, kako sem vnet za tvojo stvar!«

Natalija je v velikem nemiru ostala med tem dolgim premišljevanjem negibna. Ni bila vajena videti v človeku te sile misli, tega skritega boja s samim seboj, ki ga ji je kazal Nikolaj. Šubin je bil gobezdalo, ki je razglašal vsa svoja čustva s poplavo besedi, kletvin in jeze. Nikdar ni videla pri njem trenutka zbranosti.

Zato je gledala Nikolaja z vdanostjo preproste dušice pred veleumom in si govorila, da, če ji je tak mož svetoval vzeti Karanzina, je popolnoma jasno, da mora tako narediti.

Nekdo je potrkal na vrata.

Nikolaj je dvignil oči, prisluhnil. Natalija je nemirno položila roko na srce, da ne bi premočno bilo; odkar ji je bil mož umorjen, je neprestano trepetala.

»No, pojdi odpirat, Karanzin je!«

Stopila je odpirat, toda ko so vrata zazijala, se je prikazala Nataša.

Nikolaj je sedel vratom nasproti; pogledal je neznanko. Iz oči mu je še odsevala nestrpnost, kajti pričakoval je, da zagleda Karanzina. Mož mu je presedal zaradi podreposti, nizkotnosti duha in neumnosti; ker pa je bil edini čisti boljševik v Balti, je bil pač prisiljen, da ga vzame za predsednika sovjeta. Spricho dekletovega obraza je njegova nevolja zginila. Pogled mu je zgubil pritajeno sovražnost.

Natalija se je umaknila.

Nikolaj je nepremično gledal dekle, ki je negibno stalo v sobi.

Iz dna Nikolajeve zavesti se je dvigala nekdanja podoba. Znova je videl dekle petnajstih let. Tudi sam še čisto mlad, komaj osemnajstleten, je bil ob njeni strani.

Številni spomini so ga ovijali, se vrteli okoli njega. Bil je kakor omoten od divjega in nenadnega navala nekdanjih dogodkov.

Nataša ni izpustila Nikolaja izpred oči. Tako dobro je ohranila v spominu obraz, pogled, zunanjost osemnajstletnega fanta! Toda ni se ji dalo, da bi zagledala to podobo v možu, ki je zamišljeno

in resno stal tam pred njo. Strme je pregledovala posamezne dele obraza njega, ki ga je tako ljubila, pa je našla le kaj nedoločno podobnost z nekdanjim obrazom. V teh potezih so se kazale skrbi, napor, nemir. Okoli oči je videla prezgodnje gube.

Pred tako popolno spremembo Nikolajevo je čutila pravo olajšanje. Ko je šlo za to, da obišče Nikolaja, se je posebno bala, da ji srce naredi kako presenečenje. Tresla se je, ko je pomislila, da jo utegne pred fantom znova zgrabiti nekdanja ljubezen, njo, ki je bila sedaj pred Bogom žena Fedorjeva.

Toda ne, srce ni udarilo hitreje; ljubezen njenih zornih let, ki je mislila, da jo še osveža nekaj življenja, je bila mrtva, suha.

Zato je z globokim zadoščenjem ugotovila, kako navaden človek je postal zanj Nikolaj. O, gotovo, ni ga več ljubila! Njene oči so se oprijele tega tako spremenjenega, tako nespoznatnega obraza, ne da bi jih obšla slabost. Ni se ji bilo treba več bati, da bo morala braniti proti obnovljenemu ognju ljubezni srce, ki ga je dala Fedorju.

Kot vojak in domoljub. O smrti junškega kapetana pri italijanskem letalskem vojništvu, Bruna Mussolinija, so pisali časopisi vsega sveta v prvih dneh avgusta. Vzorni vojščak Bruno, drugi sin Duce-ja, se je ponesrečil v službi domovine kot borec za slavo in srečo Italije, kot svetel zgled nesebične požrtvovalnosti. Njegovo truplo je bilo pokopano z vsemi vojaškimi častmi ob navzočnosti najvišjih osebnosti in zastopnikov tujih držav. Očetu pokojnega kapetana, ki se je pogosto proslavil v vojaških in drugih poletih, je izrazilo sožalje poleg drugih številnih veljakov tudi mnogo suverenov in državnih poglavarjev, med njimi sveti oče Pij XII., ki mu je brzojavno sporočil očetovsko tolažilo in podelil blagoslov.

Duce je poslal Nj. svetosti, papežu Piju XII., tale brzojavni odgovor:

»Tolažilne besede, ki mi jih je Vaša svetost ob uri žalosti poslala, so me globoko ganile. Skupaj z zahvalo za Vaš blagoslov pošiljam Vaši svetosti tudi vdane pozdrave. — Mussolini.

Več ljubezni. Sveti oče Pij XII. je spregovoril potem radijske postaje v Va-

tikanu udeležencem IX. ameriškega narodnega Evharističnega kongresa, ki je bil sklican v Št. Pavlu — Minesota. V angleškem jeziku je poveličeval vernost udeležencev in slavil njih vnemo za proslavo presv. Evharistije, ki je vez ljubezni in združuje v slogi, edinosti in prijateljstvu vse vernike širnega sveta. »Po sveti Evharistiji smo eno v Kristusu. Kako naj bi ne ljubili vseh ljudi, saj je zanje iz ljubezni umrl na križu sam Jezus Kristus!«

Med drugim je sveti oče pristavil:

»Vi živite v deželi, kjer uživate človeške svoboščine, da morete brez težav in ovir živeti po veri. Vaš glavni sovražnik je v vas samih. Premažovanje narave, ki je po prvem grehu nagnjena v hudo, je žrtev, katero morate prevzemati. V tem boju imate pa mnogo pripomočkov; saj vidimo, kako se množe vaše župnije, vaše šole, vaši zavodi. Vaše mladinske družbe cveto, vaše organizacije za socialno in družabno izboljšanje se krepe. To so trdnjave vernosti in nравstvenosti, ki se brez njih ne more nobena dežela povzpeti ne do blaginje in ne do miru.

Ne smete pa pozabiti, da pripadate Cerkvi, ki je njen Ustanovitelj bil bičan, zasramovan in križan; njegovo mistično telo, ki je Cerkev, je trpelo vse čase preganjanje, pa je še danes preganjano, če ne v celoti, pa v posameznih delih.«

Sv. oče opozarja na sv. Pavla, ki v listu Korinčanom našteva, kaj vse je pretrpel za Kristusa: »Od Judov sem jih petkrat dobil po eno manj ko štirideset. Trikrat sem bil šiban, enkrat kamnan, trikrat se je z menoj ladja razbila, eno noč in en dan sem prebil na globokem morju. Mnogokrat sem bil na potih, v nevarnostih na rekah, v nevarnostih pred razbojniki, v nevarnostih pred rojaki, v nevarnostih pred neverniki..., v trudu in naporu, v pogostem bdenju, v lakoti in žeji...« (2 Kor 11, 24 sq.) Nato pa vzklikne: »Kdo oslabi in bi jaz ne oslabil?... Gospod pa mi je rekel: 'Dovolj ti je moja milost, zakaj moč se v slabosti spopolnjuje' — t. j., kolikor večja je slabost, toliko močnejša se milost skazuje.« (II Kor 11 in 12.)

Katoliška akcija na Ogrskem sklicuje vsako leto posebno dušnopastirsko posvetovanje, ki se je udeležo duhovniki iz vseh delov dežele. Letošnjo tridnevno konferenco je obiskalo nad 500 dušnih pastirjev. Pozdravni govor je imel predsednik ogrske KA, škof Glattfelder. Poudaril je, kako je danes, ko se ljudje z vsakovrstnimi sredstvi usmerjajo le na zemeljsko življenje, potrebno, da jih KA s tem večjo skrbljivostjo pripravlja za nadnaravno življenje.

Novo zaobljubljeno cerkev na čast Lurški Materi božji zidajo v Zagrebu. V delu je sedaj kripta — spodnja cerkev. Zidava napreduje s pomočjo prostovoljnih prispevkov, ki jih dajejo verniki.

Jahta v obliki cerkvice. (Jahta je lahka brzoplovna ladja.) Tako ladjo je dala napraviti argentinska vlada. Krstila jo je na ime »Kristus Kralj«. Na razpolago jo je dala katoliškim misijonskim duhovnikom, ki bodo lahko obiskovali na obalah Parane in Ria Salado naseljene katoličane in jim nujali dušne

hrane. Žive pa tam okrog tudi še poganska plemena, ki bodo med njimi sejali seme božjega nauka.

Je čisto prav. En ali dva meseca bo sedel na Hrvaškem v kehi, kogar bodo prijeli, da je klet Boga, svete osebe ali starše, pa tudi če je izgovarjal druge gnusne kletvine.

Trideset škofijskih stolic bo v kratkem zasedenih na Španskem, ker se je med Cerkvijo in špansko vlado dosegel sporazum o imenovanju. Sv. stolica se namreč odslej pri vseh pogajanjih za sklepanje cerkvenih konkordatov (pogodb med državo in Cerkvijo) drži načela, da mora biti Cerkev svobodna tudi pri imenovanju škofov. Doslej so imeli španski vladarji in poglavarji v tem pogledu izredne predprave, ki bodo zdaj omiljene tako, da se bodo imenovanja izvrševala dogovorno; v primeru pa, da bi ne bilo soglasja, ima papež proste roke, da postavi kogar koli izmed treh kandidatov, ki pridejo v poštev. Papež hoče, da pridejo na škofovska mesta vredne in vzorne osebnosti, ki umevajo potrebe časa in katoliške Cerkve v smislu duhovne svobode in Katoliške akcije.

Za praznoverje potrošijo v Združenih državah Sev. Amerike vsako leto najmanj 125 milijonov dolarjev. Zadnji čas so se odločili resni možje, da hočejo začeti organizirati borbo proti dragemu praznoverju in proti nespametnim vražam.

»Kdor Cerkve ne posluša...« Dognali so, da je na Dunaju in v bivši Avstriji 32 krščanskih sekt ali ločin. V ostali Nemčiji so jih pa pri zadnjem ljudskem štetju ugotovili več ko tisoč. Na Angleškem in v Ameriki bo približno prav tako... Toda resnica je samo ena. Bog jo je razodel, uči jo pa od Jezusa ustanovljena, nezmotljiva katoliška Cerkev.

*

Leto zlatih maš. 12 apostolov, dvanajst zlatomašnikov! Kaj takega pa menda še ne, da bi se ena škofija ponašala s tolikim številom mašnikov, ki so hkrati dospeli do 50 letnega mašniškega jubileja. Ljubljanska škofija ima

letos to čast. Še večja izrednost bi bila, če bi se dalo doseči, da bi mogli vsi jubilanti istočasno v ljubljanski stolnici opraviti zahvalno daritev Bogu vse-mogočnemu za vse obilne milosti, ki so jih prejeli v toku polstoletne mašniške službe.

Med letošnjimi zlatomašniki moramo pač na prvem mestu navesti g. prelata Janeza Kalana, ki je z našim »Bogoljubom« v najožjem sorodstvu, saj ga je on krstil na to častitljivo ime in mu je bil dolgo vrsto let urednik in duhovni oče, ves čas do zadnjega pa sotrudnik. Vsi njegovi sestavki se odlikujejo po stvarnosti, odločnosti in po krepkem domačem jeziku; vsi so prežeti z ognjem gorečnosti, z ljubeznijo do Boga, do nebeške Matere; vsem je vodilo: napredek in poglobitev verskega življenja, ki je pot do prave sreče.

Zlatomašnik Janez Kalan je značilna osebnost med duhovniki našega slovenskega naroda, zaskrbljena osebnost; saj venomer premišlja, kaj bi bilo dobro in potrebno za duhovni blagor Slovencev, saj to, kar spozna za potrebno, skuša vztrajno tudi izpeljati. Njegove značajne poteze bomo pač prav cenili in uvaževali šele potem, ko ga ne bomo več imeli. Svoje zmožnosti v besedi in v peresu, vso svojo gorečnost je postavil tudi v oporo in službo pri krščanskem, zlasti cerkvenem časopisju, pri naših organizacijah, predvsem pri Marijinih družbah, pri protialkoholnem gibanju, čigar duša je bil in je še; dalje pri skrbi za izseljenke, saj je šel za njimi v tujino, da jim je tam več let lomil dušni kruh in jih varoval propada. Hudo mu je bilo, da je bilo toliko slovenskih razumnikov v proticerkvenem taboru. Hotel jih je na lep in prijazen način prepričati zmote in pridobiti; na žalost njegova zgovorna in prepričevalna beseda ni imela znatnega uspeha. Kje je bila kakšna cerkvena naprava ali ver-

ska ustanova ali dobra organizacija, da bi gospod Janez ne bil pri sodelavcih!

Pa kaj bi hoteli naštevati vse za-sluge njegove, ko jih ni mogoče; znane so pa Bogu, ki mu jih bo bogato poplačal. Mi samo želimo, da bi mu še podaljšal leta starosti in mu dal še dokaj priložnosti za nesebično delo v blagor cerkve in domovine ter vseh, ki se zatekajo k njemu za pomoč.

Cerkveno proščenje pri Sv. Jakobu v Ljubljani zadnjo nedeljo julija se je združilo s slovesnostjo zlate maše, ki jo je daroval msgr. Viktor Steska. Tudi temu gospodu jubilantu je »Bogoljub« dolžan hvaležnost, saj se je ves čas zanimal zanj in mu preskrboval kot večš poznavalec, presojevalec in ljubitelj cerkvenih slikarskih in kiparskih del, mnogovrstne posnetke za objavo in ponatis, hkrati pa jih je kratko in točno ocenjeval.

Msgr. Steska, ki je znan kot priljubljen predavatelj o domači cerkveni zgodovini in umetnosti, je vsekdar poleg svojih službenih opravil rad pomagal in še pomaže v dušnem pastirstvu zlasti pri spovedovanju, svetuje pa s pridom tudi v zdravstvenih zadevah. Kot abstinent je bil vsekdar desna roka prelata Janeza Kalana pri protialkoholnem gibanju.

Bog daj še mnogo zdravih let čvrstemu jubilantu v naši sredi!

Pozdraviti moramo in čestitati dalje vsem drugim jubilantom, letošnjim zlatomašnikom, saj so vsi prijatelji in dolgoletni pospeševalci našega lista in polni zaslug za sveto Cerkev in za versko življenje med Slovenci, mnogi med njimi pa tudi priložnostni sotrudniki »Bogoljuba«. Med temi omenjamo zlasti vnetega g. svetnika Janeza Zabukovca, župnika v Komendi, ki je obenem z jubilantom in pesnikom Antonom Hribarjem iz Zalega loga — v Sremskih Karlovcih, vpričo 72 tovarišev-duhovnikov, ki so oskrbeli petje, opravil na skromen način jubilejno sv. mašo.

Ostali zlatomašniki, ki jih vse pozdravljamo in jim poklanjamo dar molitve, so:

Vsi, ki ste plašljivi in obupani, bodite srčni! Kajti Gospod bo prišel in ne bo pustil, da bi dolgo nanj čakali; in razsvetlil bo temo vaše mrkosti. (Po Iz 35, 4.)

Brešar Jožef, gorečnik za čast božjo, duh. svetnik, župnik v pok., zdaj v Mengšu.

Filler Vaclav, delavni župnik v pok., duh. svetnik, Dole pri Litiji.

Krumpestar Franc, zgledni župnik in prosvetni delavec, duh. svetnik pri Sv. Gregoriju.

Povše Henrik, duh. svetnik, skrbni dušni pastir na Čatežu in voditelj božje poti na Zaplazu.

Seigerschmied Jožef, verski in cerkveni pisatelj, župnik v pok., Dobrava pri Bledu.

Šarec Alojzij, priljubljeni župnik, Šmartin pri Kranju, duh. svetnik, zdaj v Ljubljani.

Zdravlič Janez C. M., goreč in ljubezniv misijonar, zdaj v Ljubljani.

Škrbec Matija, častni kanonik tržaški, dekan v pok., bivši narodni in prosvetni delavec, sedaj trpin, ker je oslepel (Kranj).

K temu častitljivemu zboru moramo prišteti še enega slov. zlatomašnika, ki živi med nami v Ljubljani in je po rojstnem kraju (Čemšenik) član ljubljanske škofije, dasi po svojem prejšnjem službovanju kot srednješolski katehet v Celju, spada v lavantinsko škofijo: t. j. profesor Anton Česnik. 50 letnico mašništva je praznoval v ljubljanskem Marijanišču 25. julija.

Skupne zahvalne slovesnosti, ki je bila v ljubljanski stolnici dne 15. avgusta, na Veliki šmarijin dan, se vsi gg. jubilanti niso mogli udeležiti, ker jih je nekaj odsotnih.

Ljubljanska škofija. Za doktorja bogoslovja je bil povišan na bogoslovnem oddelku ljubljanskega vseučilišča gospod Metod Mikuž, kaplan v Šmartnem pri Litiji. Na Gregorijani v Rimu je dosegel doktorat bogoslovja g. Karel Vladimir Truhlar. — Prezertiran je bil na župnijo Rakitna Ignacij Kunstelj, upravitelj te župnije. Podeljena je bila župnija Polica Jankotu Dolencu, župniku na Trebelnem. — Imenovani so bili: Janko Preželj, kaplan v Št. Janžu, za upravitelja te župnije; Janez Kljun, upra-

vitelj župnije Hotič, za upravitelja župnije Golo; Ignacij Groblar, duhovnik lavantinske škofije, za upravitelja župnije Planina pri Črnomlju; Peter Flajnik, župnik in dekan v Kočevju, za so-upravitelja župnije Koprivnik; Jože Gnidovec, beneficiat v Vogljah, za beneficiata v Žužemberku. — Premeščeni so: Filip Žakelj, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za kornega vikarja in kaplana pri stolnici v Ljubljani; Ivan Janež, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Žužemberku; dalje kot kaplani: Vinko Zaletel iz Tržiča v Trnovo v Ljubljani, Jožef Snoj iz Tržiča k Sv. Jakobu v Ljubljani, Ivan Dolšina iz Šenčurja pri Kranju na Trebelno, Leopold Klančar iz Smlednika na Trebelno, Rafael Fabiani iz Kranja v Dobropolje, Viktor Schweiger iz Križev v Št. Lovrenc, Avguštin Žavbi iz Žirov v Planino pri Rakeku in Alojzij Sterle iz Šmihela pri Novem mestu v Sv. Križ ob Krki. — Nameščeni so bili semeniški duhovniki: Viktor Bratulič v Borovnici, Franc Brulc v Št. Rupertu, Jožef Cukale v Gor. Logatcu, Boris Femc v Cerknici, Anton Grčman v Rovtah, Stanislav Kapš v Dolenji vasi pri Ribnici, Vinko Kastelic v Št. Jerneju, Franc Kunstelj na Mirni, Franc Malovrh v Škocjanu pri Turjaku, Franc Pezdir v Kostanjevici, Anton Pogorelec v Fari ob Kolpi, Jernej Svete na Krki, Anton Šinkar v Mirni peči, Bogomil Škerlavaj v Dragatušu, Alojzij Šparovec v Šmihelu pri Novem mestu, Ludvik Tomazin na Blokah, Janez Urbanč v Stopičah, Venceslav Vrtačnik v Škocjanu pri Mokronogu in Karel Wolbang (novomašnik) v Šmihelu pri Novem mestu. — Dne 12. avg. je nagloma umrl dr. Fr. Trdan, profesor šk. gimnazije. Bil je ljubezniv tovariš v zboru profesorjev, strokovno temeljito izobražen, dijakom skrben vzgojitelj. Mir duši!

V ljubljanskem zavetišču sv. Jožefa je 4. avgusta umrl župnik iz Kamne gorice: Zorko Franc. Pokojni se je rodil v Cerkljah ob Krki leta 1873. Bil je nadarjen, resen in skrben duhovnik. Nekaj časa je služboval tudi v Ljubljani kot

šentpeterski kaplan, kjer se je odlikoval kot vnet katehet. Bridko je občutil že slabotnega zdravja ločitev od svojih faranov, ki jim je bil dober oče. R. i. p.!

Goriška nadškofija. V Št. Vidu pri Vipavi imajo zopet dušnega pastirja, župnika Kovačiča Janeza. Komenski kaplan Jožef Žorž je bil vmeščen kot župnik v Mirniku v Brdih.

Pota človeškega življenja. Tam doli v kraju Puente del Inka, med Argentino in državo Čile, so 22. marca t. l. pokopali truplo lani ponesrečenega Jožefa Kastelca, ki se je bil povzpел do višine 6800 m v Andih Južne Amerike. Tam ga je zalotila snežna vihra in ga

zavila v mrzlo odejo. Truplo so našli šele meseca marca 1941 v ledu med vrhom Aconcague in Plaza de Mulas, 5700 m visoko. Prijatelji mu bodo postavili primeren spomenik. Naj se njegova duša odpočije v Bogu!

Pri cerkvi božjega groba v Štepanji vasi (Ljubljana) so se z dovoljenjem ljubljanskega škofa, prevzv. g. dr. Rožmana naselili oo. kapucini, kjer bodo postavili majhno samostansko poslopje in oskrbovali dušno pastirstvo. — Pri novi cerkvi sv. Mihaela na Barju pa bodo imeli sedež oo. minoriti. Tako bodo Barjani preskrbljeni z redno službo božjo v svoji lepi cerkvi.

Marijanski koledar. Dne 30. avgusta, sobota po soprazniku sv. Avgušтина, N. Lj. Gospa Tolažnica. — 3. sept.: Mati dobrega Pastirja. — 4. sept.: Bl. Vincencij Jožef Le Rousseau, dr. J., in tov. muč. — 6. sept.: Bl. Tomaž Tzugi, dr. J., muč. († 1627). — 7. sept.: Bl. Marko Kőrősi, Melhijor Grodziecki, Štefan Pongracz, dr. J., muč. († 1616). — 8. sept.: Rojstvo Marijino (Mala Gospojnica). — 9. sept.: Sv. Peter Klaver, dr. J., († 1654). — 10. sept.: Bl. Karel Spinola, dr. J., in tov. — 12. sept.: Ime Marijino. — 15. sept. Marija, sedem žalosti. — 17. sept.: Bl. Radulf Corby, dr. J., muč. — 24. sept.: Marija, Rešenica ujetnikov. — 25. sept.: Bl. Kamil Costanzo, d. J., muč. († 1622).

»V imenu Marijinem«. Slavni italijanski slikarski umetnik Karel Dolci je znan večini bralcev vsaj po imenu. (Karlo Dolci se je rodil 25. maja 1616, umrl 17. jan. 1686. Slikal je v cvetočih barvah. Znamenite so zlasti slike: »Marija z Detetom«, sv. Cecilija, sveti Andrej, Marija z vencem žarkov, Marija in sv. Neža i. dr. Sliko »Marija z

Detetom« vidite na prvi strani septembrske številke »Bogoljuba«.)

Karlo je bil najmlajši otrok v družini revnega dninarja v Sieni na Italijanskem. Starši mu niso mogli dati drugega, kot da so ga skrbno vzgojili. Predvsem se je mati prizadevala, da mu je vcepila iskreno ljubezen do Marije.

Mladenič Karlo je bil močno nadarjen; veselilo ga je zlasti slikarstvo, zato se je hotel posvetiti tej umetnosti. A kako, ko ni imel sredstev! Nekoč pride v Florenco. Tam ga sreča berač, ki ga prosi v imenu Marijinem miloščine. Mladenič seže v žep in mu da zadnje novce, ki jih je imel. Nato stopi v bližnjo cerkev, poklekne pred Marijin oltar, kjer se je zatopil v pobožno molitev ves srečen, da je mogel v imenu Marijinem podeliti revežu pomoč, četudi je bil sam pomoči potreben.

V tej cerkvi, ki je bila vsa v odrih, so vprav najboljši italijanski slikarji imeli delo na stropu. Obnavljali so slike. Njih vodja in mojster, Dominik Giotto, je opazil mladeniča v pobožnem češčenju Device Marije. Brž stopi z odra in gre

k njemu. Po kratkem razgovoru ga sprejme za pomočnika.

Stiske je bilo konec. Pri odličnem mojstru se je Dolci tako usposobil in izvežbal v slikarstvu, da je zaslovel kot odličen umetnik svojega časa. Najraje je slikal Marijo, in sicer v taki milini, da so se vsi zavzemali.

Zares: Marija se v velikodušnosti ne da prekositi.

Nagrobni šopek. Amalija. Ljuba Bogu in ljudem. Kakor sveča na oltarju, ki tiho in počasi izgoreva pred Najsvetejšim, tako tiho in polahno se je používala lučka življenja te izredno bogoljubne osebe.

Kdo izmed starejših ljubljanskih obiskovalcev cerkve sv. Petra, pa tudi obiskovalcev križevniške cerkve ni poznal te tihe, skromne, šibke gospodične, ki je prihajala pred leti redno v cerkev sv. Petra, kasneje po preselitvi pa v križevniško cerkev. Gdč. Amalija Strohal, po rodu Čehinja, uradniške družine, je bila v svoji mladosti gotovo deležna najskrbnejše vzgoje, kar se ni skrivalo na njej nikoli. Ker je bila po telesu šibka, je starše skrbelo, kako se bo po njihovi smrti pretolkla skozi življenje. Zato so ji bili prihranili majhno premoženje tako, da se je mogla za silo preživljati.

Cerkev in skromni domek, tam ji je bilo najljubše bivališče. Izredna spretnost v finih ročnih delih, izrazit umetniški čut in velika ljubezen za krasoto hiše božje so jo bile usposobile, da je izdelovala ali pa popravljala cerkvene paramente in oskrbovala cerkveno perilo. Nešteto mašnih plaščev, alb, roketov, oltarnih prtov širom Slovenije priča o tem! Rada je prevzemala zlasti obrabljene dele cerkvene obleke in cerkvenega perila v popravilo. Samo Bogu so znani vsi dnevi, ki jih je presedela v tem delu v sobici nad zakristijo pri sv. Petru! Pogosto so jo klicali tudi v podeželske župnije. Tu je bilo treba pošiti dele cerkvenega perila, tam zakrpati mašni plašč in drugo. Vse to delo ji je bilo le v veselje, saj se je

tudi takrat nemoteno pogovarjala z ljubim Bogom.

Ko se je bil po zadnji svetovni vojni osnoval v Ljubljani pod okriljem apostolstva sv. Cirila in Metoda bosanski odsek za oskrbovanje siromašnih cerkvá v Bosni z najnujnejšimi cerkvenimi potrebščinami in revnih bosanskih novomašnikov s potrebno opremo, je bila gdč. Malka najpridnejša in najspretnejša sodelavka. Nemalo starih, zavrženih paramentov je dobil ta odsek v dar iz raznih župnij! Malkine spretnne roke so znale delati čudeže. Človek bi komaj verjel očem, kako je znala gdč. Strohal iz starega pričarati novo!

V njeni družbi smo se počutile kar najbolj! Dasi sicer osamljena, ni bila nikakor pusta ali čudaška. Noter do visoke starosti si je bila ohranila vedrega duha in svežo šegavost, tako da smo odšle od nje vedno osvežene in zadovoljne. Saj je znala marsikaj lepega in zanimivega povedati zlasti s svojih popotovanj, saj je imela toliko zajemljivih slik in raznih zbirk na vpogled. Ker je živela dokaj skromno, si je namreč lahko sem in tja privoščila kako daljše popotovanje. O da, gdč. Malka je videla mnogo sveta! Med drugim je poromala tudi v Rim in v Sveto deželo. V Jeruzalemu pa si je bila po nesreči zlomila roko. Zato je morala pol leta ostati tam v oskrbi čč. sester v zavetišču »Regina Angelorum«. Tam se je Malka ondotnim sestram tako priljubila, da so jo vabile, naj bi bila ostala kar pri njih. Še pozneje je gdč. Malka večkrat obžalovala, da se ni odzvala vabilu. Svoje skromno imetje bi bila vtaknila v zavod, pa bi bila preskrbljena do smrti, obenem bi ji pa bilo prihranjenih mnogo bridkosti. Dasi je bila zgovorna, šegava in duhovita, vesela in zabavna, opravljalo se pa v njeni družbi ni. Čast ljubega bližnjega ji je bila sveta. Tako nas je nekoč sedelo več v njeni sobici in pogovor je nanesel tudi na to in ono osebo.

Kadar sestanejo se
Ljudmila, Kamila, Sibila...

Pa nas kar sredi pogovora vpraša Mal-

ka: »Gospodične, ali ste že brale v »Zvezdi zamorcev« (nekdanji list Klaverjeve družbe) tisto povest o veselem zamorčku Jimbu?« ... No, pa nam je zmešala štrečno. Kaj nas je briga tisti Jimbo! A pogovor o bližnjem je padel v vodo.

Prva svetovna vojna ji je vzela skoraj vse imetje. Naenkrat je prišla v sila mučno stisko; a tudi to je prenašala junaško. Samo prijateljicam je bilo znano, koliko je prestradala na stara leta. Preselila se je bila v Križevniško ulico v pritlično in vlažno sobo, ki je ni obiskal nikoli noben sončni žarek. Začel se je oglašati revmatizem in oči so začele pešati. In vendar revica ni klonila. Skrbno je skrivala svojo bedo, da bi bila tem manj znana svetu. Stare obleke je prenašala, da je bila zmeraj lična in nikoli brezmodna; stari klobuček je obrabljala zdaj tako, zdaj drugače, da je bil videti zopet nov. Taka je bila gđc. Malka, dasi revna, zmeraj dama.

Nekoč je bila povabljenka k neki dobrodelni prireditvi. Rada bi bila vabilo odklonila, ker ni marala, da bi še kdo vedel za njeno siromaštvo. A zdelo se ji je, da bi bil to znak napuha. Zato se je premagala, se oblekla v najlepše, kar je imela, in se je v družbi najbednejših udeležila tiste prireditve.

Kljub pešanju oči je še zmeraj rada kaj zašila; če je kaj malega zaslužila, je seveda prav prišlo. Nekoč sedi pri oknu in šiva. Mimo pride delavec. »Ali šivate?« — »Da.« — »Ali bi mi zašili srajco?« — »Zakaj pa ne!« Delavec je prinesel blago. Malka je računala za delo, reci in piši: 5 din.

Na stara leta je močno oslabela. Skrbelo jo je, kako bo, ko si ne bo mogla več sama pomagati. Zato je bila po dobroti mil. gospoda patra komturja Val. Učaka sprejeta v hiralnico križevniškega reda v Metliki. Njene prijateljice smo se težko ločile od nje in tudi njej, stari Ljubljanki, ni bilo slovo od Ljubljane lahko. A spoznala je, da bo tam na stara leta najboljše preskrbljena; v tem je videla voljo božjo. Poprodala je svojo borno ropotijo, le naj-

nujnejše je vzela s seboj. Zlasti od šivalnega stroja se ni hotela ločiti. Veselila se je, kako bo šivala za cerkev in za čč. sestre.

A ljubi Bog je hotel drugače. Skoraj popolnoma je oslepela. S šivanjem ni bilo torej nič; z branjem tudi ne. In vendar bi bila še nadalje rada prebirala zlasti Sv. pismo, ki je njega posamezna mesta znala že kar na pamet. Vajena samote je junaško prenašala neprijetnosti sožitja z drugimi osebami različnega značaja in različne vzgoje. Za čč. sestre pa, ki so ji stregle in ji lajšale tegobe starih let, je bila polna občudovanja, hvaležnosti in ljubezni. Saj je bila hvaležnost za vsako, tudi najmanjšo uslugo med glavnimi potezami njenega kristalnega značaja.

Lani je obhajala pokojna gospodična 50 letnico, odkar je bila sprejeta v Marijansko kongregacijo za gospodično pri Sv. Jožetu v Ljubljani. Kako je visela na njej! Ko se je bila poslovila od Ljubljane, ni nikoli pozabila poslati lastnoročno spisanega posvečenja za glavni praznik. Le zadnji čas, ko je bila skoraj popolnoma slepa, se je zadovoljila, da je poslala podpis na tisknem posvečenju.

Zadnja leta se nam je bila ljuba Malka nekoliko odmaknila. Nič več nismo mogle občudovati njenih kreposti, ki so se — čim bliže smrti — gotovo tudi čimdalje bolj izoblikovale in utrjevale. Zato pa naj veljajo te spominske vrstice ne kot izčrpen življenjepis, ampak le kot nepopoln šopek, ki ga ji pomagajo njene prijateljice in častilke na sveži grobek v Metliki.

Nevarna bolezen. Po delu in naporu si človek želi odmora, počitka, razvedrila. Če je zabava primerna, poštena, zmerna, v dobri družbi, kdo bi oporekal! Kaj, ko pri mladih gre le prerado čez ojnice; izbirčni pa pri zabavi tudi niso dovolj, zato se pa pri nevarnih zabavah dostikrat opečejo. Kdor jih svari, kdor jim kaže nevarnost, ga imajo za sitneža. Pa je ni občine, kjer bi ne imeli svarilnih pojavov, ki pričajo, kam privede — recimo — strast plesne zabave.

Morda vam je znana basen o lisici in levu? Poučna je, zato naj jo povem. Lev si je hotel izbrati lisico za svojo žrtev. Lisica je pa prekanjena in urnejša od leva. Ni se mu posrečilo, da bi jo ujel. Poskusil je drugače, z zvijačo. Delal se je silno prijaznega in se lisici hlinil — seveda v primerni daljavi — naj se nikar ne boji. V dokaz prijaznosti jo celo povabi na prigrizek v svoj brlog. Lisica se da pogovoriti in se previdno približuje vходу v skrivališče. Pri tem pa opazi stopinje raznih živali, ki so bile zašle v levje domovanje. Čudno se ji je zdelo: vse stopinje so vodile k jami, nobena pa ne nazaj. Zvita in previdna, kakor je, si je mislila: Tole je pa več ko sumljivo. Te stopinje me plaše. Brez obotavljanja se obrne in zbeži.

O, koliko takih stopinj vidimo lahko povsod, ki vodijo v pogubo, v pekel satanov, nazaj pa ne več. In vendar je nešteto mladih ljudi, ki se dajo preslepiti in izvabiti, da slede vabilu v svojo lastno nesrečo.

V tem, kar je tu ugotovljenega, imamo pa rešeno še drugo vprašanje: Zakaj pri tolikih mladih osebah, ki so bile do zadnjega neoporečne, naenkrat začne pešati verska vnema in tudi veselje za kongregacijo. Bolj ko se človek vdaja hlepenju po svetnih zabavah, bolj mu gineva smisel in umevanje tega, kar služi duši in večnosti. Človeško srce je tako urejeno: čim več nagnjenja in ljubezni do minljivega se vanj naseli, tem manj prostora bo tam za ljubezen do Boga. Stopnja vneme za izvrševanje verskih vaj in pobožnosti je točen termometer, ali vlada v srcu ogenj zemeljske ali svete ljubezni.

Duhovni voditelj bo koj vedel, kako je s človekom, ki je doslej vestno spolnjeval svoje verske dolžnosti, pa je postal naenkrat mlačen za cerkev in za prejem svetih zakramentov.

Opazovanja

»Boriti se in zmagati« (*combattere e vincere*) je geslo vojnih sil italijanskih. To je stalni dnevni klic, ki rodi

junaštva in pospešuje žrtve v zraku, na morju in na suhem.

Zgornji rek pa naj bo pravec in vodilo tudi v duhovni borbi, ki ne bo izvojevana do smrti ne. Uporabljajmo v tem življenjskem boju za rešitev duš — da govorimo kot glasniki sv. očeta Pija XII. — »orožje besede, zgleda, vljudnosti in lepega vedenja«.

Boriti se in zmagati! Borba naj velja »obleki, ki je nezadostna ali taka, da se zdi, kakor da je namenoma narejena tako, da v večji vzbočenosti prikazuje to, kar se mora prikrivati«. Boriti se je treba, »kajti čistost duše se ne more ohraniti brez borbe«.

Boriti se moramo proti »nudizmu« (goloti), ki je prevrnil danes že skoraj vse okope ženske sramežljivosti; boriti se proti nizkotnemu izkazovanju, ki zbuja gnus in stud v srcu vseh še nepokvarjenih.

Kakšen namen naj bi imeli pretesni in prekratki deli obleke? Mar koristijo zdravju? Mar pospešujejo npravstvenost in krščansko rahločutnost?!

Treba se je pridružiti duhovni borbi. Zato je ustanovljena KA, »križna vojska, ki ne gre na fronto z mečem, ki ni krvava ne mučeniška, marveč vojska besede, opominjanja. S tem bomo napravili »domovini uslugo, ki je nad vse dragocena«.

Prečudno! So ljudje, ki so skregani z božjo resnico in zavračajo razodeti nauk božji, hkrati se pa z največjo resnostjo oprijemljejo vraž in praznoverja, prav kakor veli stari pregovor: »Kjer je nevera doma, stoji pri vratih praznoverje.« Marsikdo, ki ne mara poznati nobenega dne Gospodovega, se krčevito brani, da bi se v petek lotil kakšnega važnega podjetja. Tisoči, ki se norčujejo iz naukov svete Cerkve, verujejo zani-karnemu ženščetu, ki vedežuje iz kart. Taki, ki imajo čudežna ozdravljenja Jezusova za navadne pripovedke, iščejo pomoči pri varalicah in mazačih. Križ, znamenje blagoslova in odrešenja, so zavrgli, pa obesijo namesto njega na vrata ali v svoj avto malo konjsko podkev, ki naj jih rešuje. Blagoslovljena

voda jim je znak predpotopne zaostalosti, zato pa dovoli n. pr. vražni gledališki igralec pred nastopom na odru, da ga njegov tovariš trikrat (po domače rečeno) opljuje. Varstvo in srečo mirne vesti zamenjujejo taki ljudje s štiripe-resno deteljico! — Pamet, pamet!!

Povejte tistim, ki..., kar je že nemški pesnik Schiller zapisal: »Vse se maje, kjer manjka vere,« in kar je že stari Plutarh rekel: »Lažje bi bilo sezidati v zraku graščino iz peska — kot urediti občestvo brez vere v Boga.«

»Kaj ostane svetu, če mu vzamete Boga?... Strašno, na vse načine razdvojeno, razbito in razklano življenje, ki ga prežema strup bolesi in trpljenja; ob koncu tega gorjá pa reži nasproti groza smrti.« (Toth.)

Bog se ne da s sveta spraviti, kajti človeška duša hrepeni po Bogu. Naj si nekateri to hrepenenje še tako spodrivajo s pridobitvami moderne civilizacije: z gledališčem, s poslušanjem radijskih oddaj, z godbo, z avtom itd., na dnu srca se pa vedno glasneje pojavlja klic po Bogu, po večni domovini.

Razno

Visoki obiski. Da spozna življenje in potrebe prebivalstva, pa tudi zanimivosti naših krajev, si je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, Eksc. Emilio Grazioli, ogledal osebno že več središč naše Slovenije. Povsod je bil svečano sprejet: na Dobrovi, v Horjulu, v Borovnici i. dr. V Novem mestu se je zanimal zlasti tudi za ondotno kapiteljsko cerkev. V Stični, ki jo je obiskal 27. julija, se je po vdanostnem pozdravu mil. g. opata podal v opatijsko cerkev, ki spada mej najboljše in najzanimivejše cerkve v Sloveniji. Dne 5. avgusta smo ga pozdravili tudi v velikem poslopju Ljudske (prej Jugoslov.) tiskarne v Ljubljani. Visoki gost si je ogledal vse oddelke širnega podjetja.

Na kraj miru in luči. Dne 17. julija letos se je preselila v nebeško družbo vzorna članica Marijine družbe, 17 letna Ida Golob iz Št. Vida (Št. Pavel) pri

Stični. Bila je res kakor cvetka na Marijinem vrtiču. Vse sicer kratko življenje se je v nemala za Marijo in še kot mala deklica krasila Marijin oltar. Ljuba je bila ljudem, a še bolj Bogu, ki jo je v tako zgodnji mladosti poklical k sebi. Po kratki in nevarni bolezni (tifus) se je poslovila in izognila nevarnostim sedanjega življenja. Ob splošnem ganotju je bilo pokopano njeno truplo na domačem pokopališču, prepeljano iz bolnišnice. Gospod, daj ji večni pokoj, in večna luč naj ji sveti!

Gojenci bivšega salezijanskega zavoda v Veržeju in dijaki, ki se žele posvetiti duhovskemu poklicu ali žele kot salezijanski duhovniki delovati med mladino, naj se obrnejo na vodstvo salezijanskega zavoda na Rakovniku, Ljubljana. Natančna navodila in pogoje za sprejem sporoči vodstvo pismeno ali osebno.

Duhovni dar. Uredništvo je oskrbelo tudi za mesec avgust šest svetih maš, ki so bile opravljene v namene naročnikov in naročnic, za njih dušni in telesni blagor.

Anekdote

Zlata nit. Haydn, znani slavni glasbenik, je pred smrtjo označil svoje preteklo življenje takole: »Kakor o svojih skladbah, morem reči tudi o svojem življenju: Z Bogom sem jih pričeval in z 'Laus Deo' (hvala Bogu) sem jih skloščeval. Misel na Boga je bila zlata nit, ki se je vlekla skozi vse moje življenje. Zato pa hočem vse skupaj zaključiti s klicem: Laus Deo!

Ne bodi črnogled! »Ti brat Cattani,« je opozarjal nekoč sv. Frančišek Asiški svojega sobrata, »kako to, da venomer pridiguješ o dolgi večnosti, o ostri sodbi, o soncu in zvezdah, ki se bodo gibale, o peklu in postu. Pri tem se pa osorno držiš, imaš nagubano čelo in žalosten pogled. Saj se te mora človek vedno le bati. Gospod pa, ki ga oznanjuješ, ne mara, da bi imeli strah pred njim. Povem ti: odslej boš pridigoval bolj o veselih in privlačnih stvarih.«

»Povej mi« — pravi brat — »katere so tiste vesele reči, ki naj o njih pridigujem?«

»Pridiguj n. pr., kako nam je ljubi Bog lepo zgradil in uredil hišico zemlje, kako je naročil slavčkom in kosom, da nam veselo muzicirajo, kako je nad nami obesil velike svetilke — sonce in luno, da lahko ponoči in podnevi vidimo svoje vesele obraze. Pridiguj dalje, koliko lepih sadežev je dobri

Bog obesil na sadno drevje, kako iz zemlje po božji volji žubori čist studenec, kako nam ljubi Bog oskrbuje toplo razvedrilo in zadovoljno skupno življenje. Če to pomislimo, ne moremo drugače, kakor da smo dobri in da se ljubimo med seboj in da kličemo: »Ti dobri Oče v večnih nebesih, bodi zahvaljen!«

Odgovori

Vprašanje: Ali ne zataji vere, kdor se preganjalcem sam ne naznani?

Odgovor: To sta zahtevala v prvih stoletjih krščanstva krivoverca Markion in Montanus. A katoliška Cerkev se je držala Jezusovih besed: »Kadar vas bodo preganjali v enem mestu, bežite v drugo« (Mt 10, 23). Bežati pred preganjalci se ne pravi vero zatajiti, ampak rešiti dragoceno življenje, ki ga je nespametno brez potrebe žrtvovati hudobnežu. Kristjan si mora tudi ponižno misliti: Ali sem dosti močen in pogumen za mučeništvo? Zato Cerkev svojim vernikom načelno prepoveduje, da bi se sami naznanjali preganjalcem in tudi ne prizna naslova »mučenec« takim, ki so pogane dražili s tem, da so zasramovali njih vero ali brez potrebe razdejali njih malike, kakor tudi ne časti za mučence tistih, ki so umrli, ne da bi bili odpustili preganjalcem.

Vprašanje: Ne morem verjeti, da bi bili krščanski mučenci res mogli pretrpeti take muke, kakor je pisano.

Odgovor: S svojimi naravnimi, samo človeškimi močmi res ne. Saj je zapisal Laktancij, mož iz mučniške dobe: »Tolovaji, hrusti po telesu nimajo moči, da bi take muke pretrpeli: slišiš jih, kako kriče in stokajo. Bolečina jih premaža, ker nimajo navdahnjene potrpežljivosti. Pri nas pa so ne samo možje, ampak tudi otroci in slabotne žene molče premagale svoje krvnike. Še ogenj ne more iztisniti iz njih stokanja. Zato mora vsak sklepati, da se za tem skriva nekaj velikega in da se tako ne umira brez pravega vzroka.« V »Mučenstvu sv. Polikarpa« pripovedujejo predstojniki cerkve v Smirni v Mali Aziji med drugim: »V amfiteatru so veliko kristjanov z bičem tako raztrgali, da so se pokazale žile in drob, pa so bili tako trdni in stanovitni, da se je gledalcem milo storilo in so jim stopile solze v oči, iz njih ust pa ni prišel ne vzdih ne tožba.« Pismo pristavljaja: »Vidi se, da so bili Kristusovi pričevalci tisto uro, ko so jih mučili, zunaj svojega mesa, ali bolje rečeno: Kristus je bil pri njih in je z njimi govoril.« 22 let pozneje pravi pismo, ki slika mučeništvo v Lionu na Francoskem, da so bili mučenci neobčutljivi za muke, in sicer »zaradi upanja, zaradi navezanosti na verske dobrine in zaradi življenja s Kristusom. Kristus sam je trpel v mučnikovi osebi.«

Okoli leta 200 pa je izrazil to prepričanje krščanski odvetnik Tertulijan kratko, kakor je znal samo on: »Christus in martyre est — Kristus je v mučencu.«

Vprašanje: Ali se sme imenovati mučenec vojak, ki žrtvuje svoje življenje za domovino in za narod?

Odgovor: To ni mučeništvo v pravem pomenu besede. Mučenec je tisti, ki je Jezusovo osebo, njegovo ime, njegov nauk izpovedal in spričal s smrtjo ali vsaj s trpljenjem, ki ga je radovoljno sprejel in pretrpel. Vojak že zato ni mučenik, ker umira z orožjem v roki, vsaj v defenzivi, dočim se mučenec preda nasilju krvnikov brez odpora in obrambe. Gotovo pa je, da sprejme Bog dušo junaka, ki se žrtvuje za čast in pravico, s posebno blagohotnostjo in ji pomaga, da obudi vero in kesanje, ki sta potrebni za opravičenje.

Dobre knjige

Dr. Tihamer Tóth, Pomladni viharji. Knjiga za fanté. Prevedel Fr. Jarc. Ljudska knjigarna v Ljubljani. Stane 21 lir, vezana 25 lir. — Če katere, smo te knjige iz srca veselili. Napisal jo je veliki madžarski govornik, prežgodaj umrli škof Tihamer Tóth. Spretni vzgojitelj z zares očetovsko roko vodi sanjajočega in vprašujočega dijaka skozi pomladne viharje njegovega življenja. Z veliko resnobo mu razodene vse, kar mu je treba vedeti, a vendar vse tako, da nežne duše nikdar ne rani in ne zbega. Govori pa tako zanimivo, nazorno in živahno, da fant ne more proč, in ko je na zadnji strani, spozna, da je življenje vendar lepo in res življenja vredno. To knjigo mora dobiti v roke vsak dijak, ki je spolnil 14 let, a razumel in užival jo bo prav tako vsak drug fant. Kaj več bomo povedali ob prvi priliki.

Prošnje in zahvale

M. J. se zahvaljuje † škofu Baragu za uslišanje v nevarni bolezni. — E. M. R. se zahv. † svetniškemu škofu Baragu za dosedanje pomoč in se priporoča še naprej v važnih in težkih zadevah ter za zdravje in mir; prav tako apostolskemu misijonarju I. Knoblarju. — M. družbenka B. J. iz Pl. se priporoča † svetniškemu škofu Baragu za zdravje in še v neki drugi zadevi. — A. M. se zahvaljuje † škofu Fr. Baragu za srečen izid operacije in se priporoča za zdravje. Dar 30 lir za Baragovo semenišče. — Neimenovana iz Lj. za »Baragovo zvezo« 30 lir v zahvalo.

Naj se kdo še tako zavzema za znanost in vedo, če nima Boga — kaj je?... Kakor dinamo-stroj, ki nima električnega toka in je brez gibanja, brez življenja.

VSEBINA: Kralj in Cesar. Članki: Skrivnost imena. (Jos. Simenc.) — Ali razumemo znamenja časa? (Al. Strupi.) — Povest o strupu. (J. Langerholz.) — K luči: Poglejmo resnice v obraz! — Površni smo... — Krščanska družina: »Kakor stara ptica poje...« — Slovenski pregovori o pridnosti. (J. Sašelj.) — Listek: Mati Mariča. (V. Z.) — Carstvo brezbožnikov. — Pesmi: Še bolj častimo Tel (Fr. Neubauer.) — Pred Doloroso. (Sl. Ljubniški.) — Iz življenja Cerkve: Po svetu, po domovini. Marijine družbe. Opazovanja. Razno. Anekdote. Odgovori. Dobre knjige in dr.

Cena »Bogoljubu«: za posamezne naročnike 9 Lir, v skupinah po 8 Lir; v Nemčiji 2 Rm., v Hrvaški 40 kun, v Franciji 32 fr., v Ameriki 1 dol. letno. — Izhaja mesečno.

Spisi, dopisi, slike se pošiljajo uredništvu »Bogoljubu« (Ljubljana) do 5. vsakega meseca. — Vse drugo se naslovi: Uprava »Bogoljubu« in Ljubljani.

Koledar apostolstva molitve za september 1941.

Mesečni zavetnik: Sv. Kanadski mučenik (26.).

Mesečna namena molitve, blagoslovljena po sv. očetu:

Splošni namen:

Misijski namen:

Duhovniška in redovniška deška semenišča.

Spreobrnjenje krivovercev in razkolnikov.

Dnevi		Godovi	Posebni dnevni nameni	Vedno čiščenje sv. Rešnjega Telesa	
				Ljublj. škofija	Lavant. škofija
1	Poned.	Egidij, opat	župnije brez duhovnikov	Besnica	Sv. Florjan ob B.
2	Torek	Stefan, kralj	Zaupanje v božjo Previdnost	Ljublj., Sv. Jakob	Zetale
3	Sreda	Dorotheja, d. m.	Nebeška tolažba preseljenim	Crmošnjice	Sv. Rok ob Sotli
4	Četrtek	Rozalija, dev.	Nedolžnost deklet	Ljublj., Jožefišče	Stoprce
5	Petek	Lavrencij, Just.	Sveta ura, duše žrtve	Planina p. Črn.	Studenci p. Mb.
6	Sobota	Zaharija, prerok	Pravičen mir	Kranjska gora	"
7	Nedelja	14. pob. Regina	Apostolstvo mož in fantov	Mokronog	Trbonje
8	Poned.	Rojstvo M. D.	Dabi Marija varovala naš narod	Cerknica	Ribnica na Poh.
9	Torek	Peter Klaver	Misionarji v Afriki	Homec	"
10	Sreda	Nikolaj Tol. sp.	Vrtnitev duhovnikov v župnije	Poljsnik	Sv. Anton na P.
11	Četrtek	Prot in Hiacint	Izletniki in letoviščarji	Prmskovo p. L.	Vuhred
12	Petek	Ime Marijino	Sramežljivost v obleki in besedi	Velike Lašče	Sv. Primož n. P.
13	Sobota	Mavrilij, škof	Trpeči duhovniki	Boštanj	Zavrče
14	Nedelja	15. pob. Pov. sv. k.	Srečna bodočnost domovine	Sv. Križ ob Krki	Zavrče
15	Poned.	Marija 7 žal.	Vdanost v trpljenje	Šmarje	Sv. Barbara v H.
16	Torek	Kornelij, papež	Društva Katoliške akcije	Polhove gradce	Leskovce
17	Sreda	† Rane Fr.	Umirajoči brez duhovnika	St. Lambert	Sv. Trojica v H.
18	Četrtek	Jožef Kup.	Mariborsko bogoslovje	Sv. Planina	Sv. Vid pri Ptuj
19	Petek	† Januarij	Duhovniki in bogoslovci	Križe	Skale
20	Sobota	† Evstahij	Duhovn. in redovn. poklici	Svibno	"
21	Nedelja	16. pob. Matej	Obisk nedeljske sv. maše	Hrastje	Sv. Martin p. Sal.
22	Poned.	Tomaž Vil. šk.	Zadeve naših škofov	Brusnice	St. Janž n. Vin. g.
23	Torek	Lin. pap. muč.	Trpeči po nedolžnem	Koprivnik v Boh.	St. Ilj pri Velenju
24	Sreda	Marija Reš. jet.	Marijine družbe	Repnje	Soštanj
25	Četrtek	Kleofa, spozn.	Stanovitnost v veri	Vinica	"
26	Petek	Kanadski muč.	Moč v trpljenju za vero	Bevke	Goř. Ponikva
27	Sobota	Kozma in Dam.	Skupna molitev po družinah	Lj., Zav. sv. Jož.	Bele vode
28	Nedelja	17. pob. Venčesl.	Zakonska čistost in zvestoba	Muljava	Kuzma
29	Poned.	Mihael, nadang.	Vzgoja gorečih apostolov	Poljane n. Loko	Zavodnje
30	Torek	Hieronim, c. uč.	Ta mesec umrli	Trzin	Laško

Odpustki za september 1941.

3. Sreda, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kako nabožno vajo n. č. sv. Jožefu, prejemajo sv. obh. in molijo p. n. sv. o.

4. Četrtek, prvi v m. P. o. Sv. Roza Viterbska. P. o. čl. br. sv. R. T. v br. c.; če te brez velike težave ne morejo obiskati, pa v žup. cerkvi. — P. o. vsem v cerkvah treh redov sv. Frandška.

5. Petek, prvi v m. P. o. 1. vsem, ki nekoliko premišlujejo dobrotljivost sv. S. J. in sprejmejo pravno sv. o. — 2. Članom br. sv. R. T. — 3. čl. br. sv. S. J.; spovednik more namesto obiska br. c. določiti kako drugo dobro delo.

6. Sobota, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kakšno nabožno vajo n. č. Brezmadežni, da nekoliko zadoščujejo za njej storjena razžaljenja in molijo po n. sv. o.

7. Nedelja, Angelska, prva v m. P. o.: 1. čl. br. sv. S. J., kakor 5. dan. — 2. čl. rož. v. br., če v br. c. molijo po n. sv. o., če so pri mesečni proc., če v br. c. nekaj časa pobožno molijo pred izp. sv. R. T. — P. o. onim, ki nosijo viš. škap. — Deležnikom DSD, če molijo za njega razširjenje. — Čl. br. sv. Družine. Istim, kakor 17. dan.

8. Ponedeljek, Rojstvo M. D. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T., kakor 4. dan. — 2. čl. br. sv. S. J. v br. c. Spovednik more namesto obiska br. c. določiti kako drugo dobro delo. — 3. čl. br. N. Lj. G. v br. c. — 4. čl. rož. v. br. v kateri koli cerkvi. — 5. čl. br. č. S. Mar. — 6. vsem, ki nosijo beli, rjavi, črni ali višnji škapulir. (Člani br. žal. M. b. odmolijo poleg drugega 7 krat Očenaš in Zdrava M. za duše v v.) — 7. čl. Mar. družbe. — 8. čl. Družbe kršč. dru-

žin. — 9. čl. br. sv. Družine. — 10. čl. br. za duše v v. — 11. čl. škap. br. Karm. M. b. — 12. istim, kakor 17. dan.

9. Torek, Sv. Peter Klaver, P. o. čl. Družbe sv. Petra Kl. pod nav. pogoji.

12. Petek, Ime Marijino, P. o. vsem, ki prejmejo sv. zakr., so ta dan ali enkrat v osmini pri sv. maši in molijo po n. sv. o. (V nedeljo se temu zadosti že z eno sv. mašo.)

15. Ponedeljek, žal. Mati b. P. o.: 1. vsem tolikokrat, kolikokrat obiščejo cerkev, kjer je ustanovljena br. Ž. M. b. in tam molijo po n. sv. o. in sicer vsaj 6 krat Očenaš, Zdrava M. in Čast b. (Glede sv. zakr. velja isto, kar za pore. odpustke.) — 2. čl. sv. Družine, (Kjer se ta praznik obhaja v nedeljo, se tu navedeni odp. dobe isto nedeljo.)

17. Sreda, Rane sv. Frančiška, P. o. vsem

v cerkvah treh redov sv. Frančiška; tretjerednikom tudi v žup. c., kjer ni redovne. — V. o.

18. Četrtek, Sv. Jožef Kupertinski, P. o. istim, kakor 17. dan.

21. Nedelja, Sv. ap. Matej, P. o. čl. Družbe sv. Petra Kl., če molijo po n. sv. o. in za razširjenje sv. vere.

24. Sreda, Marija, Rešiteljica jetnikov, Sv. Pacifik, P. o.: 1. čl. Družbe sv. Petra Kl., če obiščejo cerkev in molijo po n. sv. o. — 2. tretjerednikom.

27. Sobota, Sv. Elzearij, P. o. tretjerednikom.

28. Nedelja, zadnja v m. P. o. vsem, ki vsaj 3 krat na teden skupno molijo rož. v.

29. Ponedeljek, Sv. Mihael, P. o. onim, ki nosijo višnj. škapulir; članom sv. Družine in tretjerednikom.

LJUDSKA POSJOJILNICA

zadruga v neomejenem jamsivom
v lastni palači v Ljubljani, Miklo-
šičeva 6. nasproti hotela „Union“

V LJUBLJANI

sprejema hranilne vloge v vsa-
ki višini in jih najugodnejše o-
brestuje daje posojila na vkniž-
bo in otot porošivu. Pojojlilnica
je bila ustanovljena 1895. leta.

LJUDSKA TISKARNA

v LJUBLJANI

Kopitarjeva ulica 6

Izdeluje tudi vse za ilustrir-
anje tiskovin potrebne
osnutke, risbe, predloge in

K L I Š E J E

TOČNA POSTREŽBA • UMERJENE CENE

dobavlja v okusni opremi:
knjige, brošure, cenike, je-
dilne liste, etikete, diplome,
razglednice, letake, plakate,
tiskovine za tujsko propa-
gando, za poslovno reklamo,
za urade, trgovino in obri
ter vse ostale tiskovine bo-
disi v eno- ali večbarvnem
tisku, izvršene po tom

KNJIGOTISKA, LITOGRAFIJE, BAKROTISKA

Urednika: Ant. Čadež, Jos. Šimec. Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič

Mozesova molitev med vojskovanjem izvoljenega ljudstva z Amalečani

Marijina cerkev v Sinju
(V ozadju grad, desno Hrv. katol. dom)